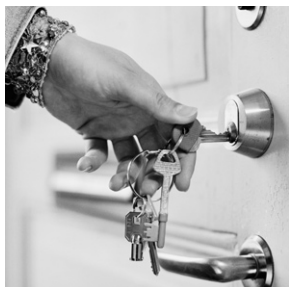

Hem och villa

Innehåll

Översiktlig information	3	B Villaförsäkring	44
A Hemförsäkring	10	Självrisker	44
Var och för vem försäkringen gäller	10	Egendomsskydd	44
Självrisker	10	Brand, blix, explosion med mera	45
Egendomsskydd	10	Läckage	45
Stöld och skadegörelse	12	Översvämning	46
Brand, blix, explosion med mera	16	Storm, hagel, snötryck, andra naturskador ..	46
Läckage	16	Skada orsakad av vilda djur	47
Översvämning, storm och hagel	16	Hushållsmaskin- och installationsskador ..	47
Snötryck och andra naturskador	17	Glasruteskador	47
Skada orsakad av vilda djur	17	Stöld och skadegörelse	47
Transport- och trafikskador	17	Vissa trafikskador	48
Hushållsmaskiner	17	Byggnad under uppförande	48
Merutgifter och hyresbortfall	18	Hyresbortfall	48
Reseskydd	18	Saneringsavtal och försäkring	
Överfallsskydd	23	mot träskadeinsekter	48
Bostadsrättshemförsäkring	24	Tilläggsförsäkringar	50
Tilläggsförsäkringar	25	Husextra	50
Allrisk	25	C Gemensamma villkor	
Allrisk special	25	och upplysningar	52
Frimärken, mynt och sedlar	26	Ansvarsförsäkring	52
Resklar	26	Rättsskyddsförsäkring	53
Småbåt	28	Värderings- och ersättningsregler	57
Skog	31	Lös egendom	57
Bostadsrättshemförsäkring	37	Byggnad	59
Särskilda villkor	37	Tomtmark	62
Studenthem	38	Allmänna bestämmelser	63
Studentolycksfallsförsäkring	38	Avtalet och premien	63
Kollektiv hemförsäkring, MedlemsHem ..	42	Om skada inträffar	68
		Om vi inte skulle komma överens	69
		Adresser och telefonnummer	70

Översiktlig information

Före den egentliga villkorstexten får du i det här avsnittet en översiktlig information om hur de olika försäkringarna gäller. När vi i villkoren använder orden ”du”, ”din” menar vi – om inte annat sägs – både försäkringstagaren och var och en av övriga försäkrade personer. Med ”vi” och ”oss” avses försäkringsgivaren.

Försäkringsgivare är Folksam ömsesidig sakförsäkring, organisationsnummer 502006 - 1619. Adress: 106 60 Stockholm. Tel: 08 – 772 60 00. Folksams verksamhet står under tillsyn av Finansinspektionen och vår marknadsföring följer svensk lag.

Folksam ömsesidig sakförsäkring tillhandahåller i huvudsak försäkring för boende, motorfordon, djur och båtar. Omfattningen av din försäkring framgår av försäkringsvillkoren. Dessa tillhandahålls på svenska och all kommunikation mellan dig och oss sker på svenska. Om inte annat avtalats är försäkringstiden ett år.

Ångerrätt

När du tecknar försäkring genom ett distansavtal eller vid hemförsäljning har du enligt distans- och hemförsäljningslagen rätt att ångra köpet inom 14 dagar. Tiden räknas från det att avtalet ingåtts och du vid distansavtal fått information och avtalsvillkor eller vid hemförsäljning fått information om ångerrätt med ångerblankett. Om du ångrar dig måste du meddela oss. Vi har då rätt att kräva premie för den tid försäkringen varit gällande.

Uppsägning av försäkringen i förtid

Du får säga upp försäkringen under försäkringstiden till exempel om behovet av försäkringen upphör eller liknande omständig-

het inträffar. Du får också säga upp försäkringen vid skada att upphöra inom 14 dagar. Se punkt C54 i villkoret.

Försäkringspremie

Premien för din försäkring framgår av försäkringsbrev och premiefaktura. På premiefakturan finns också uppgift om sista dag för betalning. Försäkringen och premien bygger på de uppgifter du lämnat oss. Om uppgifterna inte är riktiga eller om förhållandena ändras, ska du omedelbart anmäla detta till oss, annars riskerar du att helt eller delvis stå utan försäkringsskydd. Vi kan göra avdrag på ersättningen om du uppsåtligt eller oaktsamt har lämnat oriktiga eller ofullständiga uppgifter.

Vid premieberäkningen tar vi hänsyn till olika faktorer, bland annat var i landet du bor och din ålder. Har premien lämnats i en offert gäller premieuppgiften enligt vad som sägs i offerten eller annars avtalats. Du kan läsa mer om reglerna för premiebetalning i avsnittet ”Avtalet och premien”, punkt C55–C61 i villkoret.

Försäkringsvillkoren och försäkringsbrevet

Detta är en översiktlig information. Vi vill därför understryka att det alltid är försäkringsbrevet och de fullständiga försäkringsvillkoren som bestämmer innehållet i ditt försäkringsskydd. I försäkringsbrevet finns också uppgift om försäkringstidens längd, premie, särskilda villkor med mera. Det är försäkringsbrevet och försäkringsvillkoren som tillsammans utgör avtalet mellan dig och oss.

Om vi inte skulle komma överens

Missförstånd eller oenigheter kan oftast klaras upp på ett enkelt sätt, till exempel genom ett telefonsamtal. På sid 69 hittar du adresser och telefonnummer om du vill framföra klagomål.

Hemförsäkring

Det här ingår i hemförsäkringen Egendomsskydd för lösöre

- Stöld och skadegörelse
- Brand, blixn med mera
- Läckage, översvämning
- Storm, hagel, snötryck
- Andra naturskador (lavin med mera)
- Skador orsakade av vilda djur
- Hushållsmaskiner, mat i frys
- Transport- och trafikskador
- Merutgifter och hyresbortfall

Ansvarsförsäkring Rättsskyddsförsäkring Reseskydd Överfallsskydd

Hemförsäkringen gäller för dig som försäkringstagare och för de övriga personer som är folkbokförda på samma adress och bostatta i samma bostad som du – förutsatt att ni har gemensamt hushåll. Försäkringen gäller inom Norden. På resa gäller den dessutom i hela världen under de första 45 dagarna. Se punkt A1 och A2.

Självrisker

Grundsjälvrisken är 1 500 kronor. Rättsskydd gäller med en självrisk på 20 procent av kostnaderna, lägst 1 500 kronor. Se punkt A3.

Egendomsskydd

Försäkringen gäller för personligt lösöre som du äger, hyr eller lånar för huvudsakligen privat ändamål, se punkt A4. Viss egendom är undantagen, till exempel bilar och båtar, se punkt A5.

Begränsningar i egendomsskyddet

Här nedan anger vi de viktigaste begränsningarna. Det finns fler begränsningar än de vi nämner här. Vi betonar att det är vad som står i den egentliga villkorstexten som gäller.

Vid stöld av medförd egendom krävs att egendomen med våld rycks ifrån dig på ett sådant sätt att du omedelbart uppfattar stölden. Se punkt A19.

Stöldbegärlig egendom, till exempel kameror och mobiltelefoner samt värdehandlingar, mynt, sedlar och frimärken, ersätts inte alls vid stöld ur bil eller stöld ur biutrymme till bostad och inte heller när den är incheckad eller polletterad. Det finns ytterligare begränsningar, se punkt A10, A15, A18, A20 och A22.

Vid läckageskada ersätts inte skada på det föremål som läckt eller den vätska som runnit ut, se punkt A28.

Om din egendom skadas eller förloras när du har lämnat den till researrangör för transport, kan du få ersättning. Förlust av stöldbegärlig egendom ersätts däremot inte och inte heller skada som orsakas av skavning eller som bara är ytlig. Tänk på att emballera egendomen väl så att inte vätska eller smetande ämne rinner ut, se punkt A35.

Aksamhetskrav

På några ställen i häftet finns regler om vad du ska göra för att om möjligt förhindra

skador. Du gör klokt i att gå igenom dessa aktsamhetskrav, eftersom du riskerar att få avdrag på skadeersättningen eller ingen ersättning alls om du bryter mot kraven.

Aktsamhetskrav vid stöld och skadegörelse

Ytterdörrar i bostaden ska vara låsta och fönster ska vara stängda och reglade när ingen är hemma. Tvättstuga ska vara låst, om så är möjligt. När det gäller egendom som du medför utanför bostaden gäller rent allmänt att du måste vara aktsam så att du till exempel inte lämnar egendomen utan uppsikt. Hotellrum ska vara låst och förvarar du egendom i bilen ska bilen vara låst.

Detta är några exempel på aktsamhetskrav. Det finns fler, se punkt A13, A16, A18, A20, A22 och A23. Om du bryter mot något aktsamhetskrav kan du få avdrag på ersättningen vid skada eller i allvarliga fall ingen ersättning alls, se punkt A14, A17 och A26.

Hur egendomen värderas

Det är din ekonomiska förlust som ersätts, inte affektionsvärdet. Vi har rätt att avgöra om en skada ska ersättas kontant, repareras eller ersättas med likadan eller närmast motsvarande egendom. Lös egendom värderas med utgångspunkt från marknadsvärdet vid skadetillfället (vad det kostar att i allmänna handeln köpa likadan egendom i samma skick som den skadade). För viss egendom finns en ersättningstabell i villkoren. Se punkt C24, C25, C27–C35.

Överfallsskydd

Om du blir utsatt för överfall, till exempel misshandel eller vissa sexualbrott kan du få

ersättning. Försäkringen gäller endast för händelser i privatlivet. Ersättning lämnas i form av överfallsersättning, tandskadeersättning, invaliditetsersättning och dödsfallsersättning. Det finns vissa undantag, bland annat om du utan skälig anledning utsätter dig för risken att skadas eller om skadas då du är påverkad av alkohol eller andra berusningsmedel. Se punkt A66–A69.

Reseskydd

Under resans första 45 dagar gäller reseskyddet i hela världen för stöld och vissa andra skador på ditt resgods.

Även ansvars-, överfalls- och rättsskyddet följer med dig på resan. Om någon av de försäkrade blir akut sjuk eller råkar ut för olycksfall under resan betalas kostnader för läkar- och sjukhusvård, mediciner med mera. Kostnader för vistelse på hälsocenter och liknande eller kostnader som beror på att vårdbehov förelåg redan då resan startade ersätts inte. Inte heller ersätts kostnader som du kan få ersatta från annat håll. Vid sjukdom ersätts kostnader för vård i längst 60 dagar, vid olycksfall i längst tre år. Om ett olycksfall leder till invaliditet eller dödsfall lämnas också ersättning. Du kan också få ersättning vid försening. Se punkt A38–A65.

Om du ska resa under längre tid än 45 dagar kan du förlänga reseskyddet genom att teckna en separat reseförsäkring.

Ansvar och rättsskydd

Om du krävs på skadestånd för person- eller sakskada utreder vi skadeståndsskyldigheten och betalar ur ansvarsförsäkringen det skadestånd som du kan bli skyldig att betala. Se punkt C1–C8. Det finns vissa begränsningar – till exempel gäller inte försäkringen om du blir

skadeståndsskyldig mot någon medförsäkrad.

Rättsskyddsförsäkringen gäller för ombuds- och rättegångskostnader om du råkar i tvist som kan leda till rättegång, se punkt C10–C23. Det finns undantag och begränsningar, exempelvis för skilsmässotvister och tvister som enbart kan prövas av administrativa myndigheter eller domstolar.

Försäkringsbelopp

Försäkringsbeloppet som anges i försäkringsbrevet är det maximala ersättningsbeloppet. Du väljer själv ett belopp som ska motsvara värdet av det försäkrade lösöret. Om du väljer ett för lågt belopp riskerar du att inte få full ersättning vid skada (underförsäkring). Se punkt A6 och C35.

För dig som har hemförsäkring genom någon organisationstillhörighet, till exempel fackförbund, gäller inte reglerna om försäkringsbelopp. Det innebär bland annat att du inte riskerar att vara underförsäkrad.

Bostadsrättsförsäkring

Försäkringen är en kombination av hemförsäkring och bostadsrättsförsäkring och

är till för dig som bor i bostadsrätt och som inte har hemförsäkring genom någon organisationstillhörighet.

Studenthem

Du som är under 31 år och som är inskriven vid svenskt universitet eller svensk högskola kan teckna försäkringen. Du kan välja försäkringsbelopp för personligt lösöre upp till 300 000 kronor. Försäkringen gäller för dig som försäkringstagare och för ytterligare en person om detta anges i försäkringsbrevet. En förutsättning är att denne är folkbokförd på samma adress och bosatt i samma bostad som du. I övrigt gäller villkoren i hemförsäkringen. Som tillval kan du teckna en studentolycksfallsförsäkring.

Högsta ersättningsbelopp i SEK

Egendom på annan plats än i bostaden	40 000
Cykel, stulen på annan plats än i bostaden eller dess biutrymmen	20 000
Tvätt i tvättstuga	2 000
Egendom förvarad i bil	2 000
Kontanter	2 500
Kontanter på resa med flera medförsäkrade	5 000
Värdehandlingar, frimärken, manuskript och ritningar	10 000
Brygga och uthus på annans mark	60 000
Fast inredning som du äger och har bekostat	60 000
Inglasad balkong	60 000
Ansvarsförsäkring	5 miljoner
Rättsskyddsförsäkring	3 prisbasbelopp*
Överfallsskydd	1 miljon

* Gällande prisbasbelopp anges på försäkringsbrevet.

Villaförsäkring

Det här ingår i villaförsäkringen Egendomsskydd för byggnader och tomt

- Stöld och skadegörelse
- Brand, blixt med mera
- Läckage, översvämning
- Storm, hagel, snötryck
- Andra naturskador (lavin med mera)
- Skador orsakade av vilda djur
- Hushållsmaskiner, installationer
- Glasrutor
- Vissa trafikskador
- Hyresbortfall

Ansvarsförsäkring Rättsskyddsförsäkring Sanering av skadedjur Skydd mot husbock och hästmyra

Självrisker

Grundsjälvrisken är 1 500 kronor. För rättskydd är självrisken 20 procent av kostnaderna, lägst 1 500 kronor.

Särskilda självrisker vid skada på byggnad

Läckage

- Vid skada orsakad av frysning, 10 procent av skadebeloppet, lägst 3 000 kronor och högst 10 000 kronor.
- Vid läckage genom vattentätt skikt, 3 000 kronor.
- Vid skada som beror på att byggnorm/branschregler vid tidpunkten för uppförandet/reparationen inte följts, 10 procent av skadebeloppet, lägst 10 000 kronor.
- Vid annan läckageskada på byggnad, 3 000 kronor.

Översvämning

- 10 procent av skadebeloppet, lägst 10 000 kronor.
- 3 000 kronor vid ”ren baktrycksskada”*

Maskiner och installationer

- Vid skada orsakad av frysning, 10 procent av skadebeloppet, lägst 2 000 kronor och högst 10 000 kronor.

* *Med ”ren baktrycksskada” avses skada orsakad av att vatten inomhus tränger upp ur avloppsledningens golvbrunn.*

Egendomsskydd

Försäkringen gäller för byggnad som är angiven i försäkringsbrevet och för tillbehör till byggnaden enligt jordabalken. Den gäller också för tomtmark i anslutning till bostadsbyggnaden. Till tomtmark hör bland annat mark, växtlighet, staket, flaggstång och brygga. Även pool inom tomten samt fast monterad radio- och tv-antenn ingår. Se punkt B2.

Begränsningar i egendomsskyddet

Här nedan anger vi de viktigaste begränsningarna. Det finns fler begränsningar än de vi nämner här. Vi betonar att det är vad som står i den egentliga villkorstexten som gäller. När det gäller brand ersätts inte skada av sot från levande ljus och vid explosion ersätts inte skada genom sprängningsarbete, se punkt B4.

Vid läckage betalas inte skada på den anordning som läckt. I våtutrymme betalas inte skada på det ytskikt inklusive tätskikt genom vilket läckaget uppstått, se punkt B6. Vid översvämning betalas inte skada på tomtmark, se punkt B8.

Vissa installationsskador är undantagna, till exempel skada på elslingor i våtrumsgolv och skada orsakad av rost eller frätning på installation inom byggnad om installationen är äldre än 15 år, se punkt B15.

När det gäller skada på glasrutor ersätts inte skada genom byggnads- och sprängningsarbete, se punkt B16.

Stormskada på tomtmark ersätts inte. Storm- eller hagelskada på växthus ersätts inte och inte heller snötrycksskada på altan- och verandatak och liknande, se punkt B9–B11.

Hur egendomen värderas

Om den skadade byggnaden repareras eller byggs upp igen inom två år (återställande), får du ersättning för vad detta kostar. För vissa byggnadsdelar, exempelvis VA-installationer och tapeter, görs åldersavdrag enligt en tabell i villkoren. Avdraget görs på återställandekostnaden för material och arbete. För tomtmark finns beloppsbegränsningar. Se punkt C24–C26 och punkt C36–C48.

Försäkringsbelopp

Byggnad kan försäkras till fullt värde eller till ett visst försäkringsbelopp.

Vid ”fullvärde” finns ingen gräns för högsta ersättning. Om försäkringsbelopp anges i försäkringsbrevet, är ersättning för skador på byggnaden begränsad till högst detta belopp.

Ansvar och rättsskydd

Försäkringen gäller för dig i din egenskap av ägare till den försäkrade fastigheten. Beträffande omfattning och begränsningar, se ”Ansvar och rättsskydd” ovan i avsnittet ”Hemförsäkring”. Se även punkt C1–C4 och C9 (ansvar) och punkt C10–C23 (rättsskydd).

Tilläggsförsäkringar

Alla tilläggsförsäkringar gäller med samma grundsjälvrisk som hemförsäkringen förutom Resklar, som är självriskfri.

Tillägg till hemförsäkringen

- Allrisk
- Allrisk special för enstaka föremål
- Resklar
- Mynt och sedlar eller frimärken
- Skog
- Småbåt
- Bostadsrätt

Tillägg till villaförsäkringen

- Husextra
- Skog
- Småbåt

Allrisk upp till 40 000 kronor för lösöre med mera

Allrisk gäller för sådan plötslig och oförutsedd händelse som inte täcks av den vanliga hem- eller villahemförsäkringen. Försäkringen gäller inom Norden och på resa i hela världen under resans första 45 dagar. Kontanter eller djur omfattas inte.

Vissa skadehändelser är undantagna, till exempel skada genom djur, stöld av cykel och stöld av stöldbegärlig egendom ur resgods som är incheckat eller polletterat. Det finns ytterligare begränsningar.

Det finns ett aktsamhetskrav i allriskförsäkringen: Om du orsakar skada genom felaktig bearbetning, reparation eller rengöring kan vi göra avdrag på ersättningen.

Allrisk special för enstaka föremål

Allrisk special gäller i hela världen. Du anger vilka föremål som ska omfattas och till vilka

belopp. Vid skada är det högst dessa belopp som betalas.

Vissa undantag finns, till exempel för skada som består i slitage och skada genom djur eller insekter. Avser försäkringen dator eller datortillbehör, ersätts inte uträdering eller annan förlust av lagrad datainformation. Samma aktsamhetskrav som för Allrisk gäller.

Resklar

Genom Resklar kompletteras hemförsäkringens reseskydd med avbeställningsskydd och ersättningsresa. Högsta ersättning är 40 000 kronor per person och skadetillfälle. Även krisförsäkring ingår.

Bostadsrättsförsäkring

När du bor med bostadsrätt har du ett ansvar för lägenhetens inre underhåll. Bostadsrättsförsäkringen gäller för sådana skador på lägenheten som du är ansvarig för enligt lag och föreningens stadgar och som inte ersätts genom föreningens fastighetsförsäkring. Den gäller också för din fasta inredning och för inglasad balkong eller altan. Det finns inte någon övre beloppsgräns för ersättningen vid skada.

Skador regleras, värderas och ersätts i tillämpliga delar enligt villkoren för byggnad, se punkt B4-B6, B8-B10, B12-B17 samt punkt C36 och C41. Det innebär bland annat att vi, vid läckage i våtutrymme, inte betalar skada på det ytskikt inklusive tätskikt som läckt.

Småbåt

Mindre båtar (max 6x2 m, 15 hk och/eller 15 kvm segelyta) kan försäkras. I försäkringen ingår sjöskada, brand, uppläggnings- och transportskada, stöld, skadegörelse, ansvars- och rättsskyddsförsäkring. Båt, utrustning och tillbehör värderas med

utgångspunkt från marknadsvärdet vid skadetillfället (vad det kostar att i allmänna handeln köpa en likadan båt eller närmast motsvarande båt respektive utrustning eller tillbehör i samma skick som den skadade). För viss utrustning och tillbehör finns en tabell för åldersavdrag i villkoren.

Det finns en del aktsamhetskrav. Ett exempel är att utombordsmotor som är monterad på båten ska vara fastlåst med låsanordning som är godkänd av oss.

Skog

Om du äger en skogsfastighet som är mindre än 500 ha, kan du försäkra den genom tillägg. Försäkringen omfattar växande skog, skogsmark och skogsprodukter samt hägnader och broar.

För växande skog gäller försäkringen bland annat för brand, explosion, åskslag, storm eller snöbrott samt för svamp- eller insektsangrepp på plantskog. Ansvars- och rättsskyddsförsäkring ingår också.

Det finns ett aktsamhetskrav avseende brand: Öppen eld får inte anläggas då eldningsförbud råder.

Husextra

Försäkringen gäller för sådan plötslig och oförutsedd skada på byggnad och tomtmark som inte täcks av villaförsäkringen. Du får ersättning för den högre självrisken vid översvämningsskador enligt punkt B8. Åldersavdraget på skadade byggnadsdelar begränsas till 20 000 kronor. Högsta ersättningsbelopp är 100 000 kronor.

Det finns en del begränsningar, till exempel för förslitningsskador och för skador genom fukt och mögel. Det finns också aktsamhetskrav, till exempel för felaktig bearbetning, reparation eller rengöring.

A Hemförsäkring

Var försäkringen gäller

A1. Försäkringen gäller inom Norden. Vid resa gäller försäkringen dessutom i hela världen under de första 45 dagarna av resan räknat från avresedagen från hemorten i Sverige.

Det utökade reseskyddet (punkt A41–A65) gäller dock enbart vid sådan resa utom hemorten som är avsedd att vara mer än två dygn samt på varje utlandsresa.

Vem försäkringen gäller för

A2. Försäkringen gäller för dig som försäkringstagare. Den gäller också för de övriga personer som är folkbokförda på samma adress och bosatta i samma bostad som du – förutsatt att ni har gemensamt hushåll. Har du laglig vårdnad om barn under 18 år som inte är folkbokfört på samma adress som du gäller försäkringen för barnet under den tid det vistas hos dig. Dock endast i den mån ersättning inte till någon del kan erhållas genom annan försäkring. Detsamma gäller vid utövande av umgängesrätt.

Självrisker

Grundsjälvrisk

A3. Försäkringen gäller med en grundsjälvrisk som är 1 500 kronor vid varje skadetillfälle.

Särskild självrisk

För Rättsskydd är självrisken 20 procent av kostnaderna, dock lägst 1 500 kronor, se punkt C22.

Ingen självrisk

Du betalar ingen självrisk vid

- reseskydd punkt A49–A50, A52–A65

- inbrott i hemmabostaden om av oss godkända lås finns.

Hur självrisken tillämpas

Självrisken dras från skadebeloppet.

Om du vid ett skadetillfälle kan få ersättning genom flera moment i denna försäkring eller genom flera konsumentförsäkringar hos oss, drar vi bara av en självrisk – den högsta – från det sammanlagda skadebeloppet.

Egendomsskydd

Under punkterna A4 och A5 framgår vilken egendom som är försäkrad och under punkterna A9–A37 vilka skadehändelser som försäkringen gäller för. För att ersättning ska kunna lämnas krävs att skadehändelsen är ersättningsbar ur försäkringen och att den försäkrade egendomen omfattas av skadehändelsen.

Vilken egendom som är försäkrad

A4. Försäkringen gäller för

- personligt lösöre som du i egenskap av privatperson äger, hyr eller lånar för huvudsakligen privat ändamål. Hit räknas också handverktyg och arbetskläder som du äger och använder i egenskap av anställd. Som personligt lösöre räknas inte egendom som är avsedd att fast anbringas till byggnad men som byggnaden ännu inte blivit försedd med, till exempel ännu inte installerad värmepanna. Sådan egendom kan ersättas ur villaförsäkringen, punkt B2.

Försäkringen gäller dessutom för

- mynt och sedlar (därmed avses även cash-kort samt samlarmynt- och sedlar) som tillhör dig som privatperson

- värdehandlingar, till exempel aktier, obligationer och löpande skuldebrev (biljetter, presentkort med mera) som tillhör dig som privatperson
- frimärken, manuskript och ritningar som tillhör dig som privatperson
- sådan brygga eller uthus (till exempel garage eller båthus) som står på annans mark och som du själv äger och som är avsedd för huvudsakligen privat ändamål
- fast inredning som du äger och har bekostat i din hyres- eller bostadsrättslägenhet, och som vid skada inte kan ersättas genom annan försäkring
- inglasad balkong som du har bekostat i din hyreslägenhet, och som vid skada inte kan ersättas genom annan försäkring. Försäkringen gäller för skada på glaskonstruktionen och ersättning lämnas enligt reglerna för skada på byggnad i villaförsäkring, punkt B4–B10, B12–B13 och B16–B17. Skada värderas och ersätts enligt reglerna för byggnad i punkt C36 och C41.

Bostadsrättslägenhet kan tilläggförsäkras – se sid 37.

A5. Försäkringen gäller inte för

- förlust orsakad av uttag eller köp genom användande av bankomatkort, kontokort eller liknande betal- och kreditkort
- uttradering eller annan förlust av lagrad datainformation
- andra djur än sådana som man normalt har i bostadslägenhet
- egendom som du har lånat från ett företag som du eller någon annan som den här försäkringen gäller för äger till minst hälften
- motordrivet fordon, husvagn, annat släpfordon, terrängsläp eller efterfordon. Motordrivet inte registreringspliktigt trädgårds-

- redskap och eldriven rullstol omfattas dock
- båt, kanot, segelbräda och andra vattenfarkoster
- flygplan, andra luftfartyg, svävare eller hydrokopter
- tillbehör eller delar till de fordon och farkoster som undantagits ovan. Om du enbart har sådana delar och tillbehör – till exempel om du sålt bilen men har kvar vinterdäcken – ingår de i försäkringen och värderas i tillämpliga fall enligt Folksam villkor för fordon, bil eller båt. Vill du ha dessa villkor – kontakta närmaste Folksamkontor.

Försäkringsbelopp

A6. Försäkringsbeloppet för personligt lösöre framgår av försäkringsbrevet. Beloppet ska motsvara hela värdet beräknat enligt värderingsreglerna i punkt C27–C34. Är beloppet lägre kan ersättningen vid skada minskas på grund av underförsäkring, se punkt C35.

Indexgaranti

Om konsumentprisindex stiger, höjs det i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppet automatiskt i samma mån. Motsvarande höjning av premien sker först vid nästa huvudförfalldag, då nytt försäkringsbrev med indexuppräknat försäkringsbelopp utfärdas.

A7. På annan plats än det försäkringsställe som anges i försäkringsbrevet (hemmastaden) är skyddet för personligt lösöre maximerat till 40 000 kronor vid varje skadetillfälle, så kallat bortaskydd.

Begränsningen gäller

- om du bor i flerfamiljshus: för lösöre på annan plats än i själva bostaden (till ex-

empel som är bortaförvarat eller medfört utanför bostaden eller som finns i biutrymme till bostad i flerfamiljshus)

- om du bor i villa: för lösöre som finns på annan plats än inom fastigheten.

A8. För nedan angiven egendom gäller följande högsta ersättningsbelopp

- mynt och sedlar, sammanlagt 2 500 kronor. När två eller flera som omfattas av försäkringen är på utlandsresa tillsammans eller på sådan resa utom hemorten som är avsedd att vara mer än två dygn, är beloppet för medförda mynt och sedlar höjt till 5 000 kronor
- värdehandlingar, frimärken, manuskript och ritningar, sammanlagt 10 000 kronor
- brygga och uthus på annans mark, sammanlagt 60 000 kronor
- fast inredning som du äger och har bekostat, 60 000 kronor
- inglasad balkong, 60 000 kronor
- ersättningsbara tillbehör och delar till fordon och farkoster enligt sista punkten i punkt A5, 5 000 kronor.

Stöld och skadegörelse

A9. Speciella regler gäller i vissa fall för mynt och sedlar, värdehandlingar och stöldbegärlig egendom. Med stöldbegärlig egendom menas

- föremål helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor och ädelstenar
- antikviteter och konstverk, äkta mattor, fick- och armbandsur, pälsar och pälsverk
- elektronisk kommunikationsutrustning, till exempel mobila telefoner. Apparater för text-, ljud- och bildåtergivning till exempel datorer, gps, radio-, tv- och videoapparater, tv-spel, band-, skiv-, cd- och dvd-spelare, mp3/mp4-spelare, förstärkare, högtalar-

anläggningar, kameror, projektorer, kikare, musikinstrument och vapen samt delar och tillbehör till nu uppräknade föremål (även band, kassetter och skivor)

- vin och sprit.

De undantag och aktsamhetskrav som gäller för stöldbegärlig egendom tillämpas endast om det sammanlagda värdet av den stöldbegärliga egendom som stulits eller skadats uppgår till mer än 1 000 kronor.

Begränsning

A10. Åtagandena nedan avseende stöld och skadegörelse (punkt A11–A25) gäller inte för skada som försäkrad tillfogar någon annan som den här försäkringen gäller för enligt punkt A2.

Bostad

A11. Vi ersätter stöld och skadegörelse om gärningsmannen tagit sig in i bostad.

Har gärningsmannen tagit sig in med nyckel gäller försäkringen endast om han obehörigen innehade nyckeln. Har han blivit insläppt gäller försäkringen endast om han använt tvång eller hot för att komma in.

Stöld ur hotellrum ersätts bara enligt punkt A20.

A12. Som bostad i flerfamiljshus räknas inte källar- och vindsförråd, garage, uthus eller liknande förvaringsutrymmen. I sådana biutrymmen gäller försäkringen enligt punkt A15.

Källare, vind och garage i villabyggnad räknas dock till bostaden. Detsamma gäller när garage och liknande är sammanbyggt med villan och invändig dörrförbindelse finns med bostaden.

Balkong och altan räknas inte till bostad.

Aktsamhetskrav

A13. Ytterdörrar ska vara låsta. Altan-, terrass- och balkongdörrar kan istället vara stängda och reglade.

Alla fönster ska vara stängda och reglade när ingen är hemma och ser till bostaden.

Gäller det kortare bortovaro än 24 timmar kan fönster dock stå på glänt om det är säkrat mot inbrott med en ordentlig fönsterspärr (en plastspärr duger alltså inte).

Nattetid är det bara i rum där någon person finns som fönster får stå öppet utan att vara inbrottssäkrat.

Nyckel får inte lämnas kvar eller gömmas i närheten av bostaden.

Nyckel som finns på annat ställe än i låst bostad, till exempel nyckel som någon har med sig, får inte vara försedd med namn- eller adressuppgift eller förvarad så att obehörig kan avgöra vart nyckeln går.

Har du anledning misstänka att någon obehörig innehar nyckel, måste du omedelbart byta lås.

Vapen ska förvaras inlåst i godkänt vapenskåp.

Låsbyte

Vi ersätter kostnad för byte av eget bekostat lås till den försäkrade bostaden om nyckeln förlorats vid skadehändelse som är ersättningsbar ur egendomsskyddet och det är sannolikt att gärningsmannen kan spåra vart nyckeln går.

Högsta ersättning är 3 000 kronor.

Om du brutit mot något aktsamhetskrav

A14. Om något aktsamhetskrav i punkt A13 åsidosatts kan vi göra avdrag på ersättningen. Har du varit hemma och haft rimlig tillsyn över bostaden gör vi normalt inget av-

drag. Samma gäller om du har varit borta från bostaden i högst 30 minuter. I övriga fall blir avdraget normalt 25 procent.

Vid upprepade försummelse att låsa dörr eller regla fönster kan vi göra större avdrag och till och med vägra ersättning. Detta gäller också i andra allvarliga fall, till exempel om du lämnat din bostad för längre tid med olåst dörr eller öppet fönster.

Biutrymme till bostad

A15. Vi ersätter stöld och skadegörelse i biutrymme till bostad. Med biutrymme avses källarförråd, vindförråd, garage, uthus och liknande förvaringsutrymmen. Beträffande villa, se punkt A12, andra stycket.

Begränsningar

- Stöldbegärlig egendom, mynt och sedlar, värdehandlingar eller frimärken ersätts inte alls.
- Balkong och altan räknas inte som biutrymme till bostad.
- Är det ett utrymme du inte ensam har nyckel till – till exempel gemensam tvättstuga eller cykelrum – lämnas ersättning för stöld och skadegörelse endast om gärningsmannen brutit sig in med våld. Tvätt i tvättstuga ersätts dock även om gärningsmannen inte brutit sig in med våld. Högsta ersättning är 2 000 kronor.

Aktsamhetskrav

A16. I fråga om sådant utrymme som du ensam disponerar gäller att dörrar ska vara låsta och fönster stängda och reglade.

Tvättstuga ska vara låst, om så är möjligt.

Nyckel får inte lämnas kvar eller gömmas i närheten.

Om du brutit mot något aktsamhetskrav

A17. Har något av aktsamhetskraven i punkt A16 åsidosatts gör vi normalt avdrag på ersättningen med 25 procent. Avdraget kan i allvarliga fall bli större, till och med så att du inte får någon ersättning alls. I lindriga fall görs inget avdrag.

Medförd och förvarad egendom

I följande avsnitt skiljer vi mellan *medförd* och *förvarad* egendom.

Med *medförd egendom* menar vi egendom som du har med dig utanför bostaden. Det innebär att du själv och egendomen ska befinna sig på samma ställe.

Med *förvarad egendom* menar vi egendom som du förvarar på annan plats än där du själv befinner dig, till exempel inlåst på hotellrum eller inlåst på arbetsplats då du själv gått hem för dagen.

A18. Vi ersätter stöld och skadegörelse i samband med stöld av egendom som du medför utanför bostaden och då medförd egendom förvaras inlåst på arbetsplatsen. Stöldbegärlig egendom, mynt och sedlar, värdehandlingar eller frimärken ersätts endast vid rån och väskryckning enligt punkt A19. Stöld av medförd egendom ur bil och stöld av cykel ersätts enligt särskilda regler i punkt A22 respektive A23.

Aktsamhetskrav

När det gäller egendom som du medför utanför bostaden gäller rent allmänt att du måste vara aktsam så att du till exempel inte lämnar egendomen utan uppsikt, kvarglömmar, tappar bort eller förlägger den.

Polletterad egendom

Som medförd egendom räknas också sådant resgods som du i direkt samband med resa incheckat eller polletterat.

Stöldbegärlig egendom, mynt och sedlar, värdehandlingar eller frimärken ersätts aldrig när det är incheckat eller polletterat.

Rån och väskryckning

A19. Vi ersätter stöld och skadegörelse vid rån och överfall eller då egendomen med våld rycks ifrån dig på ett sådant sätt att du omedelbart uppfattar stölden.

A20. Hotellrum och lokal eller skåp

Vi ersätter stöld av och skadegörelse på egendom om gärningsmannen olovligen tagit sig in i hotellrum eller brutit sig in i receptionens förvaringsbox.

Aktsamhetskrav

Hotellrummet ska vara låst.

Lokal eller skåp

Vi ersätter stöld av och skadegörelse på egendom som förvaras i lokal eller i skåp i lokal.

Begränsningar avseende stöld ur lokal eller skåp

- Stöldbegärlig egendom, mynt och sedlar, värdehandlingar eller frimärken ersätts inte alls.
- Är det ett utrymme som du inte ensam har nyckel till, lämnar vi ersättning endast om gärningsmannen brutit sig in med våld.
- Bil, buss, husvagn, annat släpfordon, terrängsläp, takbox till bil, båt, tält, packväskor till motorcykel och liknande förvaringsutrymmen räknas inte som lokal eller skåp.

Aktsamhetskrav

Är det ett utrymme som bara du har nyckel till gäller som aktsamhetskrav att utrymmet ska vara låst och fönster stängda och reglade.

Inlämnad hos näringsidkare

A21. Vi ersätter stöld av eller skadegörelse på egendom inlämnad hos näringsidkare vid rån eller om gärningsmannen brutit sig in med våld.

Egendomen ska vara inlämnad till näringsidkaren i dennes verksamhet för förvaring, reparation eller annan liknande åtgärd, dock inte för transport.

Bil

A22. Vi ersätter stöld av egendom ur bil samt skadegörelse på egendom i bilen i samband med sådan stöld

- när du medför egendom i bilen
- när du förvarar egendom i bilen. Då är högsta ersättning 2 000 kronor.

Begränsningar

- Stöld av eller skadegörelse på stöldbegärlig egendom, mynt och sedlar, värdehandlingar eller frimärken ersätts inte alls.
- Om du vid bilfärd packar saker i bilen i förväg eller vid hemkomsten lämnar kvar dem där, anses de inte som medförda då de lämnats där under längre tid än vad som normalt åtgår för omedelbar i- och urlastning.

Aktsamhetskrav

Bilen ska vara låst.

Cykel

A23. Vi ersätter stöld av och skadegörelse på cykel och cykelkärra. Högsta ersättning är 20 000 kronor per skadetillfälle (oavsett antal cyklar).

Aktsamhetskrav

Både cykel och cykelkärra ska vara låsta med av oss godkänd låsanordning.

Barnvagn

A24. Vi ersätter stöld av och skadegörelse på barnvagn oavsett om den varit inlåst eller inte.

Skadegörelse

A25. Vi ersätter skadegörelse på lös egendom inomhus som uppkommit i samband med att någon med uppsåt skadat byggnaden utifrån.

Om du brutit mot något aktsamhetskrav

A26. Om något av aktsamhetskraven i punkt A18, A20, A22 eller A23 åsidosatts kan vi göra avdrag på ersättningen, normalt med 50 procent. Avdragets storlek påverkas av bland annat den tid som kravet åsidosatts, egendomens värde, platsen för stölden, om egendomen placerats lättillgängligt för en tjuv eller om begärlig egendom exponerats för obehöriga. I allvarliga fall kan avdraget bli större, till och med så att du inte får någon ersättning. I lindriga fall kan avdraget bli mindre eller inget alls.

Har cykel och cykelkärra varit låsta på annat sätt än vad som föreskrivs i punkt A23 gör vi normalt avdrag med 50 procent. Var den olåst får du normalt ingen ersättning.

Brand, blix, explosion med mera

A27. Vi ersätter

- skada genom brand
- skada genom blix
- skada genom kortslutning, överslag eller överspänning på hushållsmaskin och annan elektrisk maskin eller apparat
- skada genom explosion, dock inte skada genom sprängningsarbete
- skada som plötsligt orsakas av sot från öppen låga, dock inte från levande ljus
- skada som orsakas av frätande gas som bildats vid oavsiktlig upphettning av plast.

Läckage

A28. Vi ersätter om egendomen skadas av vatten, olja, annan vätska eller ånga som oberäknat strömmar ut från

- ledningssystem för vatten, värme eller avlopp
- anordning ansluten till ovan angivna system (till exempel tvättställ, diskmaskin eller tvättmaskin, värmepanna, oljetank)
- invändigt stuprör som uppfyller de krav som ställs på avloppsledning för spillvatten
- badrum, duschrum eller tvättstuga som har golvvavlopp och som försetts med vattentätt skikt enligt gällande byggnorm/branschregler vid tidpunkten för uppförandet/repairationen
- kyl eller frys vid strömavbrott eller fel på anläggningen
- akvarium eller vattensäng.

Vi ersätter inte den vätska som runnit ut eller skada på det föremål som läckt.

Vi ersätter inte heller skada orsakad av läckage från dräneringssystem eller dagvattensystem.

Översvämning

A29. Vi ersätter skada på lös egendom inomhus orsakad av att vatten – till följd av skyfall (minst 1 mm/minut eller 50 mm/dygn), snösmältning, stigande sjö/vattendrag – strömmar direkt in i byggnad från markytan genom ventil, fönster eller dörröppning eller inomhus tränger upp ur avloppsledning.

Vi ersätter inte skada på lös egendom i båthus, sjöbod, badhytt, växthus eller tält.

Storm

A30. Vi ersätter skada genom storm (minst 21 m/sekund) på lös egendom inomhus förutsatt att skadan uppkommit i samband med stormskada på det hus där egendomen finns. Under samma förutsättning ersätter vi också sådan skada på lös egendom – till exempel genom regn och kyla – som är en oundviklig följd av stormskadan. Vi ersätter också skada genom storm på utomhus fast monterad radio- eller tv-antenn.

Vi ersätter inte skada på egendom i båthus, sjöbod, badhytt, växthus eller tält.

Hagel

A31. Vi ersätter skada genom hagel på lös egendom inomhus förutsatt att skadan uppkommit i samband med hagelskada på det hus där egendomen finns. Under samma förutsättning ersätter vi också sådan skada på lös egendom – till exempel genom regn och kyla – som är en oundviklig följd av hagelskadan.

Vi ersätter också skada genom hagel på utomhus fast monterad radio- eller tv-antenn.

Vi ersätter inte skada på egendom i växthus eller tält.

Snötryck

A32. Vi ersätter skada på lös egendom i bostadsbyggnad som orsakats av att ytter-

takets bärande konstruktion skadats på grund av snötryck.

Andra naturskador

A33. Vi ersätter skada på lös egendom orsakad av jordskalv, jordskred, jordras, bergras, lavin eller vulkanutbrott.

Skada orsakad av vilda djur

A34. Vi ersätter skada på lös egendom orsakad av vilda djur eller fåglar som tagit sig in i bostadsbyggnaden. Vi ersätter dock inte skada orsakad av insekter, råttor, möss eller andra smågnagare.

A35. Transport- och trafikskador

Transportskador

Vi ersätter skada på eller förlust av egendom som du, i direkt samband med resa, polletterat eller lämnat till hotell eller researrangör för förvaring eller transport och som du inte kan få ersättning för från annan försäkring.

Begränsningar

- Förlust av stöldbegärlig egendom mynt och sedlar, värdehandlingar, eller frimärken ersätts inte alls.
- Skada som orsakats av skavning, slitage eller som bara är ytlig (såsom till exempel bucklor och repor på resväskor och liknande) ersätts inte.

Aktsamhetskrav

Egendomen ska vara väl emballerad. Du ska se till att vätska eller smetande ämne inte rinner ut och skadar annan egendom.

Om du brutit mot något aktsamhetskrav

Om aktsamhetskravet åsidosatts kan vi göra avdrag på ersättningen, normalt med 50 procent. Avdraget kan i allvarliga fall bli större, till och med så att du inte får någon ersättning alls. I lindriga fall görs inget avdrag.

Trafikskador

Vi ersätter skada på medförd egendom orsakad av trafikolycka med bil, båt, buss, tåg, flygplan, cykel eller annat fordon.

Begränsning

Skada på själva fordonet ersätts inte.

Skador genom flygplan

Vi ersätter skada på lös egendom genom att flygplan eller annat luftfartyg störtar eller att delar från dessa faller ner.

Hushållsmaskinskador med mera

A36. Vi ersätter skada på

- hushållsmaskin (såsom kyl, frys, spis, diskmaskin, tvättmaskin, dammsugare) som går sönder
- tvätt i tvättmaskin eller torktumlare som orsakats av fel på maskinen
- livsmedel i frys (ej kyl) till följd av temperaturändring vid strömavbrott eller fel på frysen.

Merutgifter och hyresbortfall

A37. Blir bostaden på det försäkringsställe som anges i försäkringsbrevet helt eller delvis obrukbar efter en brand eller annan skadehändelse som egendomsskyddet omfattar, ersätter vi de nödvändiga och skäliga merutgifter för till exempel kost och logi som kan

uppstå för dig. Vi betalar också kostnad för magasinering av möbler, om det behövs.

Merutgifter och kostnad för magasinering betalas under högst ett år.

Om din bostad eller del av den är uthyrd, ersätter vi hyresbortfall, det vill säga det belopp som du enligt lag är skyldig att sätta ned hyran med. Vi drar av kostnad för värme och andra driftskostnader som du sparar under tiden. Hyresbortfall betalas under högst två år.

Är bostaden uthyrd genom förmedling, ersätts inte förmedlingskostnaden.

Reseskydd

A38. Vem försäkringen gäller för

Reseskyddet gäller för samma personer som hemförsäkringens grundskydd, (punkt A2). När vi i det följande talar om ”du”, ”din”, ”försäkrad” eller ”försäkrad medresenär” menar vi någon av dem som hemförsäkringen gäller för.

A39. Grundreseskydd inom Norden
Hemförsäkringens grundskydd gäller för dig i din egenskap av privatperson vid resa inom Norden för

- stöld och vissa andra skador på ditt resgods, se Egendomsnytt
- ansvarsförsäkring (punkt C1–C8)
- rättsskyddsförsäkring (punkt C10–C23)
- överfallsskydd (punkt A66–A69).

A40. Grundreseskydd utanför Norden

Vid resa utanför Norden gäller grundreseskyddet under de första 45 dagarna av resan, räknat från avresedagen från hemorten i Sverige.

A41. Utökat reseskydd inom Sverige

När du är på resa utanför hemorten i Sverige och avser att vara borta i mer än två dygn har du förutom grundreseskyddet också ett skydd vid bland annat olycksfall eller akut sjukdom under resan (punkt A44–A58) samt skydd vid förseningar (punkt A59–A65).

Skyddet gäller under de första 45 dagarna av resan, räknat från avresedagen från hemorten i Sverige.

A42. Utökat reseskydd på utlandsresa

När du är på utlandsresa har du förutom grundreseskyddet också ett skydd vid bland annat olycksfall eller akut sjukdom under resan (punkt A44–A58) samt skydd vid förseningar (punkt A59–A65). Skyddet gäller under de första 45 dagarna av resan, räknat från avresedagen från hemorten i Sverige.

A43. Självrisk

Reseskyddet gäller med en självrisk på 1 500 kronor vid varje skadetillfälle. För rättsskydd är självrisken 20 procent av kostnaderna, lägst 1 500 kronor.

Du betalar ingen självrisk vid

- kostnader för hemtransport av avliden eller för begravning, punkt A49
- kostnader för resa till svårt sjuk i utlandet, punkt A50
- om något allvarligt händer hemma, punkt A52
- invaliditets- och dödsfallsersättning på grund av olycksfallsskada, punkt A53–A58
- försening vid ut- och hemresa, punkt A59–A61
- resgodsförsening, punkt A62
- strejk, punkt A63–A65.

Kom ihåg att begära kvitton, läkarintyg och medicinska journaler som vi kan behöva för att bedöma ditt ersättningskrav.

Utökat reseskydd vid olycksfall eller akut sjukdom

Ersättning vid olycksfall eller akut sjukdom

A44. Vid akut sjukdom betalar vi kostnader för läkarvård och resor i längst 60 dagar räknat från första läkarbesöket. Vid olycksfallsskada lämnas ersättning för de direkta följderna av skadan i längst tre år från händelsen. Med olycksfallsskada menar vi i det följande kroppsskada som du drabbas av genom en oförutsedd plötslig yttre händelse.

Ersättning för läkarvård, tandvård med mera

A45. Vi betalar nödvändiga och skäligen kostnader för läkarvård, behandling som läkaren föreskriver, sjukhusvård, akuta hjälpmedel och lokala resor för vård och behandling. Du ska använda det billigaste färdssätt som med hänsyn till ditt tillstånd kan användas. Om du måste åka hem för vård och behandling betalar vi inte kostnader för återresa till platsen där resan avbröts.

Vid akuta tandbesvär betalar vi nödvändig provisorisk behandling på platsen.

Om en tand skadas i samband med ett olycksfall ersätter vi dessutom kostnad i Sverige för fortsatt behandling inom tre år. För barn kan denna tid förlängas. Tandskada som uppkommit vid tuggning eller bitning anses inte som olycksfallsskada.

Merkostnader för kost och logi

A46. Om olycksfallet eller sjukdomen enligt intyg från läkare på orten medför att du

måste ändra boendeform eller vara borta längre tid än planerat, betalar vi nödvändiga och skäligen merkostnader för kost och logi för dig och försäkrade medresenärer som stannar kvar hos dig. Ersättning lämnas under längst 60 dagar från första läkarbesöket.

Merkostnader för hemresa

A47. Kan du på grund av sjukdom eller olycksfall inte återvända till hemorten i Sverige på det sätt som planerats, betalar vi nödvändiga och skäligen merkostnader för hemresa. Färdssättet ska vara föreskrivet av SOS International, Europ Assistance eller oss. Merkostnader för försäkrade medresenärers hemresa ersätts också.

Outnyttjad resekostnad

A48. Med resekostnad menar vi vad du före skadetillfället betalat för resa, kost, logi, liftkort och utflykter.

Ersättningsbara händelser

Vi betalar dina outnyttjade resekostnader om resan inte kunnat utnyttjas på grund av att du drabbats av akut sjukdom eller olycksfall och

- av läkare skriftligen sjukskrivits eller ordinerats vila inomhus eller
- lagts in på sjukhus för vård eller
- enligt läkarintyg på läkares inrådan avbrutit vistelsen och återvänt hem. Resan ska vara medicinskt nödvändig och godkänd av SOS International, Europ Assistance eller av oss.

Ersättning till försäkrade medresenärer

Vi betalar outnyttjad resekostnad även till försäkrade medresenärer (se punkt A38)

- som väsentligen inte kunnat utnyttja resan som planerat eftersom din sjukdom/

olycksfall krävt ständig tillsyn på hotellrum eller krävt intensivvård på sjukhus

- som tillsammans med dig avbrutit resan och återvänt hem
- när annan försäkrad medresenär avlidit på resan, däremot inte till den avlidnes dödsbo.

Hur ersättningen beräknas

Du får ersättning för så stor del av resekostnaden som svarar mot förhållandet mellan outnyttjade dagar och resans totala antal dagar enligt planerad restid. Om hela resan företas med bil räknar vi som resekostnad 18 kronor/mil för närmaste färdväg från resans start till den plats där resan avbröts och åter – men högst 500 mil.

Högsta ersättning

Högsta ersättning för outnyttjad resekostnad är 40 000 kronor per person och skadetillfälle.

Kostnader för hemtransport av avlidne eller för begravning

A49. Vid dödsfall betalar vi kostnaden för transport av den avlidne till hemorten i Sverige samt merkostnader för försäkrade medresenärers hemresa.

Vid dödsfall utomlands kan vi – inom ramen för vad hemtransport skulle ha kostat – istället för hemtransport av den avlidne ersätta kostnad för

- begravning på platsen
- närståendes resa från hemorten i Sverige och åter, inklusive uppehälle, för att kunna närvara vid begravning på platsen. Vad vi menar med närstående framgår av punkt A52.

Kostnader för resa till svårt sjuk i utlandet

A50. Om läkare i intyg bedömer att din skada eller sjukdom är livshotande, betalar vi nödvändiga och skäliga kostnader för två personers resa till dig i utlandet från hemorten i Sverige och åter inklusive uppehälle.

Vi betalar sammanlagt högst 60 000 kronor. Resan ska i förväg godkännas av SOS International, Europ Assistance eller oss.

Gemensamma begränsningar för punkterna A44 – A50

A51. Vi ersätter inte

- kostnader som beror på att vårdbehov förelåg redan då resan startade. Vid akut försämring som inte kunnat förutses ersätter vi dock kostnader som beror på försämringen
- kostnader som har samband med graviditet eller förlossning och som uppstått efter den 28:e veckan av graviditeten
- kostnader som avser vistelse på hälso- eller rehabiliteringscenter och därmed förenade resor
- kostnader som du kan få ersätta från annat håll, till exempel från annan försäkring, researrangör, uthyrare, trafikföretag eller enligt lag eller konvention. Om du inte är ansluten till försäkringskassan i Sverige, betalar vi bara den kostnad som vi skulle ha ersatt om du varit ansluten
- merkostnader som kan uppkomma genom anlitande av privat vårdform inom Norden
- merkostnader vid tandskada som beror på ålders- eller sjukliga förändringar eller som beror på eftersatt underhåll
- kostnader för vård utomlands vid sjukdom eller olycksfallsskada som inträffat i Sverige.

Kostnader för läkarvård, sjukvård eller annan vård i Sverige betalas med högst det belopp som motsvarar patientavgiften inom offentligt finansierad vård. Vid sjukhusvård görs avdrag för inbesparade levnadskostnader.

Om något allvarligt händer hemma

A52. Om du omedelbart måste avbryta en resa i förtid på grund av att

- närstående person i Sverige, eller annan person som har vårdnad om närstående i Sverige, blivit allvarligt sjuk, råkat ut för svårare olycksfall eller avlidit eller
- din privata egendom i Sverige drabbats av oförutsedd, väsentlig skada

betalar vi både merkostnad för omedelbar hemresa till Sverige och utnyttjad resekostnad. Vi betalar inte kostnader för återresa till platsen där resan avbröts.

Ovanstående gäller också försäkrade medresenärer som också reser hem. För att vi ska ersätta måste omedelbar hemresa vara befogad. Vad vi menar med utnyttjad resekostnad och högsta ersättning för det framgår av punkt A48.

Med närstående menar vi make/registerad partner, sambo, barn, barnbarn, syskon, föräldrar, mor- och farföräldrar, svärföräldrar, svärson och svärdotter.

Invalitet och dödsfall på grund av olycksfallsskada

A53. Försäkringen lämnar ersättning för direkta följder av olycksfallsskada som inträffar under försäkringstiden. Om olycksfallsskada leder till bestående men eller dödsfall lämnar vi ersättning med engångsbelopp.

Invalitet ersättning

A54. Ersättningen beräknas med utgångspunkt från medicinsk invaliditetsgrad och försäkringsbelopp. Försäkringsbeloppet är 300 000 kronor.

A55. Med medicinsk invaliditet menas ett tillstånd där det efter den akuta sjuktiden finns sådan bestående nedsättning av kroppsfunktionen, som fastställs oberoende av den försäkrades yrke och arbetsförhållanden eller fritidsintressen. Funktionsnedsättningen ska objektivt kunna fastställas. Som medicinsk invaliditet räknas även förlust av inre organ.

Den medicinska invaliditetsgraden bestäms med ledning av en av försäkringsbranschen gemensamt fastställd tabell.

Rätt till ersättning föreligger när invaliditetstillståndet inträtt och den framtida medicinska invaliditeten fastställts, dock tidigare två år efter skadetillfället. Finns redan ett kroppsfel (sjukdom, sjuklig förändring eller annan kroppsskada) när olycksfallsskadan inträffar eller har kroppsfelet tillkommit senare gäller följande: Kan det antas att kroppsfelet medverkat till att följderna av skadan förvärrats, lämnas ersättning bara för de följder som direkt beror på olycksfallsskadan, oberoende av kroppsfelet.

Kan funktionsförmågan förbättras genom användning av protes, bestäms invaliditetsgraden med beaktande även av protesfunktionen. Var funktionsförmågan redan tidigare nedsatt på grund av sjukdom, sjuklig förändring eller annan kroppsskada, frånräknas motsvarande medicinska invaliditetsgrad.

Försäkringsbeloppet för medicinsk invaliditet gäller före fyllda 50 år. Därefter minskas försäkringsbeloppet med fem procentenheter för varje år fram till och med 65 års ålder. Därefter sker ingen ytterligare

minskning. Ersättning lämnas med så stor del av försäkringsbeloppet som svarar mot invaliditetsgraden angiven i procent.

Vid invaliditetsgrader som understiger fem (5) procent lämnas ersättning som motsvarar en (1) procent av försäkringsbeloppet. Vid beräkning av denna ersättning minskas inte försäkringsbeloppet på grund av den försäkrades ålder.

Ersättningen beräknas utifrån det försäkringsbelopp som gällde vid skadetillfället.

A56. Omprövning kan ske om väsentlig och bestående ändring inträtt i de förhållanden som legat till grund för bestämmande av ersättning vid invaliditet.

Dödsfallsersättning

A57. Om olycksfallsskada leder till dödsfall betalar vi dödsfallsersättning med 15 000 kronor. Vi betalar till dödsboet.

Begränsningar

A58. Vi betalar inte invaliditets- eller dödsfallsersättning

- om du skadats i samband med ditt arbete, annan förvärvsverksamhet eller tjänstutövning
- om du skadats vid trafikolycka med rätt till ersättning enligt trafikskadelagen eller motsvarande lagstiftning utomlands
- om du är berättigad till invaliditetsersättning för samma skada från Överfallsskyddet (punkt A66-A69).

Försening

Förseningsersättning vid utlandsresa

A59. Om privatbil som du åkte med blivit körodduglig genom trafikolycka eller om

allmänt färdmedel som du åkte med blivit försenat kan du få ersättning i enlighet med punkt A60 eller punkt A61.

Ombokningsbar resa

A60. Om du kommer för sent till en viss utresa till eller hemresa från utlandet som du bokat biljett till och du måste vänta mer än åtta timmar utanför hemorten betalar vi 500 kronor för varje påbörjad 24-timmarsperiod, sammanlagt högst 5 000 kronor per person.

Inte ombokningsbar resa

A61. Om du kommer för sent till en viss resa som ska ta dig ut från eller in i Sverige och som inte är ombokningsbar (exempelvis charterresa) kan vi betala merkostnader för att resa efter. Med merkostnader menar vi extra kostnader för resa och logi. Om det vid utresa till utlandet inte går att ordna så att du kan resa efter, betalar vi merkostnader för hemresa till hemorten i Sverige och outnyttjad resekostnad.

Vad vi menar med outnyttjad resekostnad och högsta ersättning för det framgår av punkt A48.

Resgodsförsening

A62. Om ditt resgodt som du checkat in eller polletterat vid avresa till utlandet med allmänt färdmedel försenas och kommer fram till resmålet mer än åtta timmar senare än du, betalar vi 500 kronor för varje påbörjad 24-timmarsperiod, sammanlagt högst 1 000 kronor per person.

Strejk

A63. Om strejk eller lockout försenar din utresa till eller hemresa från utlandet med mer än åtta timmar, betalar vi, så länge förseningen varar, 500 kronor för varje påbör-

jad 24-timmarsperiod, sammanlagt högst 5 000 kronor per person.

A64. Om strejk eller lockout kortar av din vistelse på resmålet i utlandet med mer än 24 timmar, betalar vi outnyttjad resekostnad samt eventuella merkostnader för hemresa till Sverige.

Vad vi menar med outnyttjad resekostnad och högsta ersättning för det, framgår av punkt A48.

A65. Konfliktåtgärderna enligt punkt A63 och A64 får inte ha varslats eller brutit ut innan du lämnade hemorten.

Överfallsskydd

A66. Om du utsätts för sådant fysiskt våld mot din person som anges i punkt A69 och som utgör ett uppsåtligt brott enligt brottsbalken, ersätter vi dig genom överfallsskyddet. Kravet på fysiskt våld tillämpas inte vid sexualbrott.

Finns redan ett kroppsfel (sjukdom, sjuklig förändring eller annan kroppsskada) när skadehändelsen inträffar eller har kroppsfelet tillkommit senare gäller följande: Kan det antas att kroppsfelet medverkat till att följderna av skadan förvärrats, lämnas ersättning bara för de följder som direkt beror på skadehändelsen, oberoende av kroppsfelet.

Överfallsskyddet gäller för dig i privatlivet och alltså inte för något som har samband med ditt arbete, annan förvärvsverksamhet eller tjänsteutövning.

A67. Överfallsskyddet gäller inte

- om du utan skälig anledning utsätter dig för risken att skadas, även om skadan blir allvarligare än du kunnat förutse*
- om du skadas när du är påverkad av alko-

hol, sömnmedel, narkotika eller annat berusningsmedel, såvida du inte kan visa att skadehändelsen saknar samband med denna påverkan*

- om du skadas av någon som omfattas av försäkringen enligt A2
- om skadehändelsen har samband med brottslig handling som du utför eller har utfört. Överfallsskyddet gäller inte heller om ditt deltagande i brottslig handling är i form av medverkan, försök, förberedelse eller stämpling till brott.

* *Anm. Detta undantag tillämpas inte vid sexualbrott.*

A68. För att få ersättning måste du

- anmäla skadehändelsen till polisen
- kunna uppvisa en lagakraftvunnen dom om vi begär det eller – om gärningsmannen är okänd – en slutförd förundersökning gjord av polisen.

A69. Ersättning lämnas i form av överfallsersättning, tandskadeersättning, invaliditetsersättning och dödsfallsersättning. Vid varje skadetillfälle är den sammanlagda ersättningen för dessa moment begränsad till högst 1 000 000 kronor, även om flera personer som omfattas av försäkringen skadas.

Överfallsersättning

Överfallsersättning lämnas med högst 120 000 kronor och lägst 6 000 kronor enligt tabell.

Tandskadeersättning

Vid behov av tandläkarvård till följd av överfallet lämnas ersättning för kostnader enligt nedan. Dock ersätts endast *en* slutbehandling/permanentbehandling per skada.

Tabell för överfallsersättning

Misshandel med mera	SEK
Misshandel utförd av en gärningsman	6 000
Misshandel utförd av flera gärningsmän eller en gärningsman med vapen	10 000
Grov misshandel	
– om gärningen inte medfört sjukskrivning	10 000
– om gärningen medfört akut sjukskrivning i högst en vecka	15 000
– om gärningen medfört akut sjukskrivning under längre tid än en vecka	30 000
Grov misshandel som medfört livshotande kroppsskada	70 000
Mordförsök eller dråpförsök	
– om gärningen inte medfört livshotande kroppsskada	70 000
– om gärningen medfört livshotande kroppsskada	120 000
Våldtäkt, våldtäkt mot barn, grovt sexuellt tvång enligt 6 kap 1 § 1-3 st, 2 § 3 st och 4 § 1-2 st brottsbalken	90 000
Grov våldtäkt, grov våldtäkt mot barn enligt 6 kap 1 § 4 st och 4 § 3 st brottsbalken	110 000

Om du har utsatts för upprepade brott av samma gärningsman vid olika tillfällen eller av en eller flera gärningsmän vid samma tillfälle lämnas endast ett (1) ersättningsbelopp.

Ersättning lämnas för kostnader för nödvändig behandling av tand eller av tandprotes som skadas i munnen. Om det redan vid skadetillfället förelåg ett tandbehandlingsbehov vad avser de skadade tänderna, äger vi rätt att i skälig omfattning nedsätta ersättningens storlek.

För att kostnaderna ska kunna ersättas måste de ha uppkommit inom fem år från skadetillfället. Kostnaderna måste vara godkända av oss innan behandlingen påbörjas. För den som inte fyllt 20 år, och har rätt till fri tandvård, lämnas ersättning endast för den akuta behandlingen.

Måste slutbehandling på grund av den försäkrades ålder skjutas upp till senare tidpunkt gäller följande: Den uppskjutna behandlingen måste slutföras innan den försäkrade fyller 25 år eller inom fem år från skadedagen. Behandlingen måste på förhand godkännas av oss.

Vid i Sverige uppkommet behov av tandbehandling kan nödvändiga kostnader ersättas

endast för sådan behandling som helt eller delvis omfattas av den allmänna tandvårdsförsäkringens bestämmelser eller som på annat sätt finansieras av offentliga medel.

Invaliditetserättning

Vi lämnar ersättning i enlighet med punkt A55 och punkt A56 i hemförsäkringens reseskydd. Ersättning för psykiska besvär lämnas inte.

Ersättningen beräknas med utgångspunkt från medicinsk invaliditetsgrad och försäkringsbeloppet 1 000 000 kronor.

Dödsfallsersättning

Om skadehändelsen leder till dödsfall betalar vi ersättning med 20 000 kronor. Ersättningen betalas till dödsboet.

Bostadsrättshemförsäkring

För bostadsrättshemförsäkringen gäller avsnitt A ”Hemförsäkring”, avsnitt C ”Gemensamma villkor och upplysningar” samt ”Bostadsrättsförsäkring”, sid 37.

Tilläggsförsäkringar

De tilläggsförsäkringar som upptas i detta avsnitt ingår i din försäkring bara om detta särskilt anges i ditt försäkringsbrev.

Allrisk upp till 40 000 kronor för lösöre med mera

Allriskskyddet gäller inom Norden och på resa under de första 45 dagarna i hela världen – räknat från avresedagen från hemorten i Sverige.

Skyddet omfattar

- personligt lösöre som i hemförsäkringen, men inga djur
- värdehandlingar, frimärken, manuskript, ritningar, mynt- och sedelsamling (alltså inte vanliga kontanter) som tillhör dig.

Vi ersätter skada på eller förlust av egendom genom plötslig och oförutsedd händelse – dock inte i den mån ersättning kan betalas ur hemförsäkringen.

Aktsamhetskrav

Om du orsakar skada genom felaktig bearbetning, reparation eller rengöring kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget är normalt 50 procent. I allvarliga fall kan det bli större, till och med så att du inte får någon ersättning alls. I lindriga fall görs inget avdrag.

Vi ersätter inte

- skada som består i självförstörelse, till exempel självsprickor, vittring, färg- eller formförändring eller slitage eller förbrukning
- skada genom djur eller insekter
- stöld av och skadegörelse på cykel
- skada på eller förlust av modellflygplan/-helikopter vid störtning, kollision eller annan händelse i samband med flygning
- stöld av stöldbegärlig egendom, mynt- och

sedelsamling, värdehandlingar, frimärken, manuskript eller ritningar ur garage eller uthus, ur källar- eller vindsförråd i flerfamiljshus eller ur resgoods som är incheckat eller polletterat.

Högsta sammanlagda ersättningsbelopp är 40 000 kronor vid varje skadehändelse.

Detta belopp kan inte sammanläggas med bortaskyddsbeloppet i punkt A7. Självrisken är 1 500 kronor vid varje skadetillfälle. I övrigt gäller hemförsäkringsvillkoren.

Det innebär också att avsnitt C gäller i tillämpliga delar.

Allrisk special för enstaka föremål

Detta allriskskydd gäller i hela världen.

Skyddet avser de föremål som upptas i särskild förteckning vars nummer anges i försäkringsbrevet. För varje föremål eller grupp av föremål som upptas i förteckningen gäller där noterat försäkringsbelopp. Beloppet är det högsta ersättningsbelopp som kan utbetalas vid skada. Försäkringsbeloppet höjs inte automatiskt vid prisstegringar. Du måste själv bevaka att det motsvarar värdet så att du vid skada inte riskerar att själv få bära en del av förlusten.

Vi ersätter skada på eller förlust av de försäkrade föremålen genom plötslig och oförutsedd händelse.

Aktsamhetskrav

Om du orsakar skada genom felaktig bearbetning, reparation eller rengöring kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget är normalt 50 procent. I allvarliga fall kan det bli större, till och med så att du inte får någon ersättning alls. I lindriga fall görs inget avdrag.

Vi ersätter inte

- skada som består i självförstörelse, till exempel självsprickor, vittring, färg- eller formförändring eller slitage eller förbrukning
- skada genom djur eller insekter.

Om försäkringen avser dator eller dator-tillbehör ersätts inte uträdering eller annan förlust av lagrad information.

Självriskén är 1 500 kronor vid varje skadetillfälle.

I övrigt gäller i tillämpliga delar hemförsäkringsvillkorens bestämmelser i punkt A2, C24–C33 samt C51–C84.

Frimärken, mynt och sedlar med samlarvärde

1. Försäkringen gäller intill det belopp som står i försäkringsbrevet för mynt och sedlar respektive frimärken, som förvaras i bostadsutrymmen på hemadressen (alltså inte till exempel på vind i flerfamiljshus). Den gäller också om de finns i bankfack.

Intill 20 procent av beloppet gäller försäkringen också för skada genom rån eller trafikolycka när du medför objekten utanför bostaden.

2. Förteckning ska föras kontinuerligt och hållas skild från samlingen så att den inte stjåls samtidigt som samlingen vid ett inbrott. Förteckningen ska innehålla sådan beskrivning av objekten som normalt ligger till grund för värdering såsom valör, årtal, kvalitet och dylikt.

3. Självriskén är 1 500 kronor.

4. I övrigt gäller i tillämpliga delar hemförsäkringsvillkor.

Resklar

Vem försäkringen gäller för

Resklar gäller för samma personer som hemförsäkringens grundskydd (punkt A2). När vi i det följande talar om ”du”, ”dig”, eller ”medförsäkrad medresenär” menar vi någon av dem som Resklar gäller för. Med närstående person menas make eller registrerad partner, sambo, barn, barnbarn, syskon, föräldrar, mor- och farföräldrar, svärföräldrar, svärson och svärdotter.

Försäkringens innehåll

I försäkringen ingår avbeställningsskydd, ersättningsresa och krisförsäkring. Försäkringen gäller utan självrisk och för ett obegränsat antal resor i hela världen under de första 45 dagarna av varje resa.

Förutsättningar

Försäkringen gäller för privata resor som kostat minst 1 000 kronor per person eller 2 000 kronor för hushållet. Med resa menas av reseföretag såld färdbiljett eller researrangemang (som är en kombination av färdbiljett och logi, till exempel charterresa). Med reseföretag avses i detta sammanhang resebyrå, researrangör, trafikföretag, stug- eller lägenhetsförmedling.

Stuga eller lägenhet som du hyr av privat uthyrare i högst 45 dagar omfattas under förutsättning att hyresavtal finns.

Bokningsbekräftelse och andra resehandlingar på svenska eller engelska ska inlämnas till oss om vi begär det.

Avbeställningsskydd

Försäkringen gäller

- vid olycksfall, akut sjukdom eller dödsfall som drabbat dig eller närstående person, ditt resesällskap eller person som du tänkt besöka (under förutsättning att du skulle vistas hos den personen minst halva restiden).
  - Intyg från legitimerad läkare krävs om avbeställning sker på grund av akut sjukdom eller olycksfall som drabbat dig eller ditt resesällskap.
  - Läkarintyget ska innehålla uppgift om diagnos, datum för första behandling eller undersökning samt datum för den behandling eller undersökning som ligger till grund för läkarens avrådan till resa.
- vid en oförsedd händelse som inträffat och som orsakat väsentlig egendomsskada (till exempel brand) för dig eller någon till dig närstående person och som gör att du rimligen inte kan genomföra resan. Du ska inte ha kunnat råda över händelsen eller känt till den då resan beställdes.

Ersättning

Ersättning lämnas för de kostnader som inte återbetalas av reseföretag. Intyg från polis eller försäkringsbolag fordras om avbeställning sker i samband med brand, inbrott eller annan egendomsskada i bostaden. Underlag från reseföretaget angående resans pris och vad reseföretaget ersatt ska insändas till oss. Högsta ersättning är 40 000 kronor per person och skadetillfälle.

Begränsningar

Försäkringen gäller inte

- för kostnader som kan ersättas från annan försäkring, resebyrå eller researrangör
- för kostnader som uppkommit genom att du dröjt med avbeställningen. Om du vill invänta ett tillfrisknande sker detta på din egen ekonomiska risk
- om resan beställts i strid mot medicinska råd av läkare
- vid sjukdom, olycksfall eller skada som inte är akut eller som var känd vid beställning av resan
- avbeställning i samband med graviditet eller förlossning efter den 28:e veckan av graviditeten.

Om du måste avbeställa din resa

Avbeställning av resa ska ske så fort anledning till avbeställningen blivit känd. Kostnader som kan återbetalas av reseföretag ska återkrävas av dig själv. Du ska därefter anmäla skadan till oss.

Ersättningsresa

Ersättningsresa gäller för dig och medförsäkrade medresenärer. Försäkringen gäller för resa som avbryts eller inte kan utnyttjas på grund av sjukdom, olycksfall eller dödsfall. Ersättning lämnas om du eller din medförsäkrade medresenär var och en för sig

- av läkare skriftligt ordinerats vila på hotellrum eller motsvarande under mer än halva den planerade restiden
- varit inlagd på sjukhus under mer än halva den planerade restiden
- av medicinska skäl måste återvända hem i förtid – under resans första hälft.

Planerad restid ska innefatta planerad dag såväl för avresa som för återkomst till hemorten i Sverige.

Läkarintyg ska innehålla uppgift om antal sjukdagar, eventuell ordination samt varför läkaren i förekommande fall rekommenderar hemresa.

Ersättning lämnas för dig och medförsäkrade medresenärer som tillsammans med dig fullföljer resan eller åker hem i förtid.

Kostnader som ersätts

- resans pris (se ”Förutsättningar”)
- stug- eller lägenhetshyra om stugan eller lägenheten bokats före avresan
- resa med egen bil från hemorten i Sverige till resmålet eller anslutningsresa till annat färdmedel samt motsvarande återresa.

Ersättning lämnas med 18 kronor/mil.

Hemresan ska i förväg godkännas av SOS International, Europ Assistance eller Folksam. Högsta ersättning är 40 000 kronor per person och skadetillfälle.

Begränsningar

Försäkringen gäller inte

- för kostnader som kan ersättas av reseföretag eller från annan försäkring
- vid sjukdom eller olycksfall där vårdbehov kunnat förutses innan resan påbörjats
- stug- eller lägenhetshyra samt andra kostnader, till exempel liftkort, som betalats efter skadetillfället
- för ersättningsresa i samband med graviditet eller förlösning efter den 28:e veckan av graviditeten.

I övrigt gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i avsnitt C.

Krisförsäkring

Om du drabbas av psykisk ohälsa på grund av en traumatisk händelse som inträffat på resan, har du rätt till ersättning för kort-tidsterapi.

Vi lämnar ersättning för högst 10 behandlingstillfällen per person. Vi förmedlar kontakt med en legitimerad psykolog eller legitimerad psykoterapeut. Det är hos denna som behandlingen måste ske. Du ska påbörja behandlingen inom två år från händelsen som orsakat den psykiska ohälsan. Behandlingen ska vara avslutad inom ett år från första behandlingstillfället.

Försäkringen gäller inte

- om du utfört eller medverkat till uppsåtlig gärning som enligt svensk lag är straffbelagd eller
- om du tillfogats skada av någon som omfattas av försäkringen.

Vid behov av krishjälp, ring 08 – 772 73 63

Småbåt – helförsäkring

Med småbåt avser vi båt

- som är högst 6 m lång och 2 m bred
- som inte har starkare motor än 15 hk
- som inte har större segelyta än 15 kvm (krysställ).

Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller inom Norden. Vid resa utanför Norden gäller försäkringen i hela världen under resans första 45 dagar, räknat från avresedagen från hemorten i Sverige.

Vilken egendom som är försäkrad

Försäkringen gäller för den båt som anges i försäkringsbrevet. Den gäller även för den utrustning och tillbehör som normalt

behövs ombord. Motor ingår om dess fabrikat, motorstyrka och tillverkningsnummer anges i försäkringsbrevet. Täcknings-, stöttnings- och pallningsmateriel ingår upp till 4 000 kronor när den är anbringad till båten.

Allmänna begränsningar

Vi ersätter inte

- skada som helt eller delvis orsakats eller förvärrats av konstruktions-, tillverknings- eller materialfel
- skada som består i självförstörelse, till exempel självsprickor eller korrosion
- skada som består i nedsmutsning, missfärgning eller repor i ytskiktet.

Sjöskada, uppläggnings- och transportskada

Vi ersätter skada på försäkrad egendom, direkt orsakad av plötslig, oförutsedd och utifrån kommande händelse.

Brand

Vi ersätter skada direkt uppkommen genom brand, blix, kortslutning eller explosion.

Vi ersätter inte skada på motor eller avgasystem genom explosion i dessa.

Stöld och skadegörelse

Vi ersätter skada genom stöld eller andra tillgreppsbrott. Likaså ersätts skada som uppstått genom försök till dessa brott eller genom uppsåtlig skadegörelse.

Aktsamhetskrav

Du ska se till att skada inte orsakas av nederbörd, is, snö, frost, mögel eller djur och att skada annars inte uppkommer på grund av vanvård eller dåligt underhåll.

Du ska se till att skada inte uppkommer genom att batterisyra rinner ut.

Om båten är försedd med utombordsmotor ska du se till att den är så säkert fastsatt att den inte skadas eller förloras genom att den tappas eller lossnar från båten.

Du ska se till att skada inte orsakas på motor genom att vattenintag eller ledningar sätts igen eller täcks av något föremål.

Du ska se till att det inte uppstår skada på motor, drev eller backslag till följd av felaktigt bränsle, bristande smörjning eller överhettning.

Då båten ligger i sjön ska förtöjning eller förankring utföras så att den motstår det väder och den sjögång som med hänsyn till platsen och årstiden kan förekomma. Båten ska hållas länsad.

Då båten är uppdragen eller uppställd på land ska den vara placerad på betryggande avstånd från sjön med hänsyn till svallsjö och extremt högvatten.

Motorbåtåt med utombordsmotor ska, när den ligger i hemmahamnen, vara fastlåst med kätting eller liknande som är godkänd av oss.

Utombordsmotor som är monterad på båten ska vara fastlåst med låsanordning som är godkänd av oss. (Det är inte godkänt att låsa motorn med ett hänglås i tvingskruvarna). Motor och utrustning eller tillbehör som inte är monterad på båten ska vara inlåst.

Då båten förvaras på släpfordon ska detta vara låst med av oss godkänt lås.

Särskilt aktsamhetskrav för segelbräda: Segelbräda eller tillbehör till denna som lämnas utan uppsikt av dig måste förvaras inlåst eller fastlåst. Med fastlåst menar vi till exempel att bräda på biltak ska vara låst vid låst takräcke.

Om du brutit mot något aktsamhetskrav

Om du brutit mot något aktsamhetskrav gör vi normalt avdrag med 25 procent på ersättningen. Avdraget kan i allvarliga fall bli större, till och med så att du inte får någon ersättning alls. I lindriga fall görs inget avdrag.

Hur vi värderar och ersätter din förlorade eller skadade egendom

Båt, utrustning och tillbehör värderas till marknadsvärdet, det vill säga kostnaden för inköp i den allmänna handeln av likadan eller närmast motsvarande båt, utrustning och tillbehör i det skick den var omedelbart före skadetillfället.

För viss utrustning och tillbehör finns särskilda värderingsregler. Utgångspunkten är priset i den allmänna handeln i Sverige för ny likvärdig egendom. Från det beloppet görs åldersavdrag enligt tabell. Reglerna tillämpas inte för föremål som inte var funktionsdugliga vid skadetillfället. Sådana föremål ersätts med marknadsvärdet. Inte heller tillämpas reglerna om de skulle leda till ett oskäligt resultat.

Värderingstabellen tillämpas inte vid totalskada.

Tabell för åldersavdrag

Föremål	0 år	1 år	2 år	3 år	4 år	5 år	Därefter per påbörjat år	Maximal avskrivning
Motorer, drev och delar till dessa	0 %	5 %	10 %	15 %	20 %	24 %	4 %	60 %*
Mast och rigg	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	4 %	50 %
Segel	0 %	0 %	0 %	10 %	20 %	30 %	5 %	80 %
Batteri, kapell	0 %	20 %	40 %	60 %	80 %	80 %	–	80 %

* Motorer som är 20 år och äldre ersätts med marknadsvärdet.

Kan egendomen repareras värderas skadan till den reparationskostnad som är rimlig och skälig i förhållande till marknadsvärdet. Försäkringsbeloppet ska motsvara det sammanlagda värdet av den försäkrade egendomen (båt, utrustning och tillbehör). Är försäkringsbeloppet betydligt lägre ersätter vi på grund av underförsäkring endast så stor del av skadan som försäkringsbeloppet utgör av värdet.

Ansvarsförsäkring

I försäkringen ingår också ansvarsförsäkring för dig som ägare, förare eller brukare av båten. Försäkringen gäller också för annan person som har lov att föra eller bruka båten.

Försäkringen gäller inte

- för skada på båten, båttillbehör, egendom ombord eller egendom som tillhör båtens ägare, förare eller brukare
- vid deltagande i hastighetstävling för motorbåtar
- då båten används i förvärvssyfte eller hyrs ut yrkesmässigt
- då båten har övergått till ny ägare
- då båten är rekvirerad eller har tagits i anspråk av civila eller militära myndigheter

- för skadestånd eller annan ersättnings- skyldighet till följd av underlåtenhet att röja och bortförskaffa vrak.
- I övrigt gäller reglerna för ansvarsförsäkring i punkt C2–C4.

Rättsskyddsförsäkring

I försäkringen ingår också rättsskydd för dig som ägare till den försäkrade båten samt för brukare och förare – de försäkrade – i denna deras egenskap. Rättsskyddet gäller inte för den som har brukat båten utan lov. För rättsskyddet gäller i övrigt i tillämpliga delar reglerna för rättsskyddsförsäkring, punkt C10–C23 men med följande ändringar. Rättsskyddet gäller – förutom i de tvister som räknas upp under punkt C11 – även i tvister som kan prövas av dispaschör. Vad som sägs om kostnader i rättegång ska också tillämpas på kostnader vid dispasch.

- I båt-försäkringen undantas från rättsskydd
- för uthyresdel, tvister som avser anspråk på grund av yrkesmässig uthyrning av båten
- brottmål där misstanke om brott eller åtal till någon del avser uppsåtliga eller grovt vårdslösa gärningar, till exempel sjöfylleri eller grovt sjöfylleri. Försäkringen gäller inte heller för tvist som avser skadestånd eller annat anspråk på grund av att du begått eller misstänks ha begått sådana gärningar.

Självrisker

Försäkringens grundsjälvrisk är 1 500 kronor. För rättsskydd är självrisk 20 procent av kostnaderna, dock lägst 1 500 kronor.

Allmänna bestämmelser

I övrigt gäller Allmänna bestämmelser, punkt C51–C84.

Skogsförsäkring

Egendomsskydd

1. Försäkringen gäller för det intresse den försäkrade har i egendomen.

Beträffande skogsprodukter gäller försäkringen dock endast för försäkringstagaren såsom ägare till försäkrad egendom.

2. Försäkringen gäller för skada som inträffat under den tid försäkringen varit i kraft.

3. Försäkringen gäller på försäkringsstället, varmed avses den eller de fastigheter som angetts i försäkringsbrevet. För skogsprodukter, se punkt 5c nedan, gäller försäkringen även utanför försäkringsstället.

4. Försäkringen avser endast sådan skada som består i att egendomens värde minskas eller går förlorat och således inte sådan förlust som uppkommer till exempel genom att egendomen inte kan användas på beräknat sätt. Har skada på viss egendom medfört förlust i tillverkning, förvaring, användning eller försäljning av annan egendom, ersätts inte sådan förlust genom försäkringen.

5. Försäkrad egendom

Försäkringen omfattar

- a) växande skog på skogsmark
- b) skogsmark enligt fastighetstaxeringslagen
- c) skogsprodukter. Härmed avses rundvirke (till exempel timmer, massaved), stamdelar och hyggesavfall som ska användas till flis
- d) hägnader och broar, befintliga på skogsmark.

Skogsprodukterna ska komma från försäkringsstället.

6. Skadehändelser

Ersättning lämnas för skada genom följande skadehändelser. För skogsmark, skogsprodukter, hägnader och broar gäller försäkringen dock endast för skada genom brand, explosion, åskslag och luftfartyg enligt punkt 6a-d.

a) brand

Med brand avses eld som kommit lös.

Undantag: Försäkringen gäller inte för kostnad avseende brandsläckning.

Aktsamhetskrav

Öppen eld får inte anläggas då eldningsförbud råder. Om aktsamhetskravet inte är uppfyllt – se punkt 7.

b) explosion

Med explosion förstås en ögonblickligt uppträdande kraftyttring, förorsakad av gasers eller ångors strävan att utvidga sig.

Undantag: Ersättning lämnas inte för skada genom sprängningsarbete.

c) åskslag

Försäkringen gäller för skada genom åskslag.

d) luftfartyg

Försäkringen gäller för skada genom luftfartyg som störtar eller genom föremål som faller ned från luftfartyg. Som luftfartyg anses även satelliter.

Undantag: Försäkringen gäller inte för skada genom spridning av kemiska eller biologiska preparat.

e) storm, snöbrott

Försäkringen gäller för skada genom storm och/eller snöbrott.

Ersättning lämnas endast på växande skog enligt punkt 5a.

Ersättning lämnas när sammanlagt minst ett hektar stormskadats eller utsatts för snöbrott så att återväxtåtgärder är erforderliga enligt skogsvårdslagen och minst 50 procent av virkesförrådet har skadats inom varje enskilt område. Vid bestämning av den skadade arealen får dock inte ytor mindre än ett halvt hektar medräknas.

Den sammanlagda ersättningsbara arealen av ytor omfattande mellan ett halvt och ett hektar begränsas till högst fem hektar.

f) torka, frost, svamp-, sork- eller insektsangrepp

Försäkringen gäller för skada på plantskog genom torka, frost, svamp- sork- eller insektsangrepp. Med frostskada avses skada på plantskog som orsakats av avkylning genom rimfrost och/eller dimfrost vid lufttemperatur understigande noll grader Celsius.

Ersättning lämnas när ett sammanhängande område av minst ett hektar har skadats. Dessutom ska inom varje enskild del av området minst 50 procent av antalet plantor med en högsta medelhöjd av 1,3 meter plantskog ha dött.

Planteringen eller sådden ska ha varit utförd med ett antal plantor eller såddfläckar som inte understiger antalet plantor eller såddfläckar i tabellen på sidan 44 med mer än högst 10 procent. Vid tillämpning av tabellen tas hänsyn till av Skogsvårdsstyrelsen utfärdade lokala rekommendationer.

Trädslag – Tall

Bonitet H100, m	Antal plantor eller såddfläckar per hektar
T28+	3 000
T20-T26	2 500
<T20	2 000

Trädslag – Gran

Bonitet H100, m	Antal plantor eller såddfläckar per hektar
G30+	2 800
G20-G28	2 500
<G20	2 000

Undantag: Försäkringen gäller inte för skada

- på plantskog av lövträd
- på plantskog av sitkagran (*Picea sitchénsis*) eller douglasgran (*Pseudotúga taxifolia*).

7. Om du brutit mot aktsamhetskravet

Om aktsamhetskrav enligt punkt 6a inte uppfyllts görs ett avdrag med 20 procent av eljest utgående ersättning, dock lägst med ett halvt och högst 10 prisbasbelopp. Avdraget kan minskas om det finns särskilda skäl med hänsyn till försummelsens art eller andra omständigheter.

- Nedsättning görs dock inte
- om det kan antas att skadan skulle ha inträffat även om aktsamhetskravet uppfyllts
- om den som skulle tillse att aktsamhetskravet uppfyllts inte kan lastas för att det åsidosatts.

8. Skadevärderings- och ersättningsregler

Skada på egendom värderas enligt nedan angivna regler.

Värdering av skada på växande skog vid skada enligt 6a-6e

Skada utgörs av den minskning i rotvärde som uppkommit på de skadade träden (se nedan, Rotvärde) och den förlust som framkommer (se nedan, Mervärde och Värdering av skada på fröställning).

Rotvärde

Rotvärdet beräknas till skillnaden mellan inom orten allmänt gällande leveranspris för virke och avverknings- och utforslingskostnader. Vid ersättningsbar skada enligt 6a-e ersätter försäkringen endast den minskning av de skadade trädens rotvärde som beror dels på tekniska skador på träden och dels på den merkostnad som uppstår när skadade träd ska tillvaratas. Med merkostnad avses endast ökning av normala direkta kostnader för avverkning av skadade träd och utforsling av virket från de skadade träden till närmaste uppslagsplats.

Vid beräkning av rotvärdet såväl före som efter skadan ska den värdenivå som gällde omedelbart före skadan ligga till grund för beräkningarna.

Försäkringen ersätter inte minskat rotvärde på skadade träd på grund av sjunkande leveranspriser för virke.

Mervärde och markvärde

Med mervärde menas värdeförlust på grund av för tidig avverkning. Beräkning av mervärde och/eller markvärde sker med hjälp av typträdspriser. Typträdspriser (30-cm-trädets pris per skogskubikmeter) är de

**Tillväxt-
område**

	Bonitet	Ståndortsindex H100, m					
	<T12	T12-14	T16-18	T20-22	T24		
	<G12	G12	G14-22	G18-22	G24-26	G28-30	<G30
I	50 år	45 år	40 år	35 år	30 år	25 år	–
II	45 år	40 år	35 år	30 år	25 år	25 år	–
III	45 år	40 år	30 år	25 år	20 år	15 år	–
	<T12	T12	T14-16	T18-20	T20-22	T28	
	<G12	G12	G14	G16-18	G20-24	G26-30	<G30
IV	40 år	35 år	25 år	20 år	15 år	5 år	5 år
V, VI	40 år	30 år	20 år	15 år	10 år	5 år	5 år

tal som skogsförsäkringstabellernas värden uppräknas med för att fastställa ersättningsnivån. För att utjämna stora prisändringar mellan enskilda år beräknas normalt typträdspriset som ett enkelt medeltal av det aktuella årets och de närmast föregående fyra årens typträdspriser.

Om summan av kostnaden för nödvändig förnyringsåtgärd på grund av skadan och värdet av tillväxtförlust, beräknad enligt följande, överstiger mervärdet enligt skogsförsäkringstabellerna ersätts skadan i dessa fall dels med skäligen kostnad för nödvändig förnyringsåtgärd och dels med tillväxtförlust på grund av skadan. Tillväxtförlust beräknas efter 3,75 procent ränta per år på schablonberäknad kostnad för den ursprungliga förnyringsåtgärden.

Den högsta beståndsåldern för tillämpning av bestämmelserna framgår av tabellen ovan.

**Värdering av skada
på fröträdsställning**

Utöver förlust enligt punkt 8 (Mervärde, Rotvärde) lämnas ersättning med 65 procent av skäligen kostnad för nödvändig plantering

eller hjälpplantering under förutsättning att fröträdsställningen motsvarat kraven enligt gällande anvisningar till skogsvårdslagen.

Undantag: Ersättning lämnas inte för skador på förnyringsytor där den tid löpt ut som enligt gällande anvisningar till skogsvårdslagen godtas som den längsta för att skapa naturlig återväxt (självförnyring).

Värdering av skada på skogsmark

Skada värderas enligt skogsförsäkringstabellerna, se punkt 8-Mervärde

**Värdering av skada på skogs-
produkter, hägnader och broar**

Skada värderas till skillnaden mellan egendomens värde omedelbart före och efter skadan.

Skogsprodukternas värde beräknas efter inom prisområdet gällande leveranspriser för skogsprodukter. Definition av skogsprodukter se punkt 5.

**Värdering av skada på plantskog
vid skada enligt punkt 6f**

1. Ersättning lämnas med skäligen kostnad för utförd hjälpplantering i skadad plantering eller utförd hjälpsådd i skadad sådd

- när den skadade planteringen eller sådden har utförts på skogsmark efter maskinell markberedning
- när den skadade planteringen har utförts på åker- eller betesmark efter kemisk gräsbekämpning
- när den skadade planteringen har utförts på åker- eller betesmark efter maskinell markberedning och kemisk gräsbekämpning har utförts minst en gång inom två år efter planteringen.

Med maskinell markberedning avses markberedning utförd med traktordraget eller traktorburet redskap för markberedning.

2. Reducerad ersättning lämnas med 60 procent av skälig kostnad för utförd hjälpplantering i skadad plantering eller utförd hjälpsådd i skadad sådd då den skadade planteringen eller sådden inte har utförts efter åtgärder enligt 1 ovan.

Antalet ersättningsberättigade plantor eller såddfläckar begränsas till det antal som anges i tabellen under punkt 6f.

Antalet ersättningsberättigade plantor får inte heller överstiga det antal som har dött.

Ersättning lämnas inte när hjälpplanteringen eller hjälpsådden utförs senare än tre år efter det att skadan har inträffat.

Den skadade plantskogen ska ha anlagts med för ståndorten lämpligt plant- eller frömaterial.

Skadeersättningsregler

Försäkringen ska inte bereda den försäkrade någon vinst utan endast ersättning för liden skada.

Det innebär till exempel att i de fall statligt bidrag lämnas i samband med skada begränsas ersättningen i motsvarande omfattning.

Skadeersättning

Ersättning lämnas för

- skada värderad enligt punkt 8 (skadevärderingsregler)
- räddningskostnad med avdrag för
  - självrisk
  - eventuell underförsäkring.

Panträtt i fast egendom samt företagsinteckning

För den som har panträtt i fast egendom gäller bestämmelserna i Lag om säkerhetsrätt i försäkringsersättning.

Med brandförsäkringsavtal jämställes även annat försäkringsavtal till den del det omfattar ersättning för skada genom brand, explosion eller åkslag.

Om den som innehar rätt enligt företagsinteckning anmäler namn och adress hos bolaget, så har han, om skadan avser företagsintecknad egendom, företrädesrätt till ersättning för skada genom brand, explosion eller åkslag. Företrädesrätten gäller om ersättningsbeloppet överstiger 10 procent av försäkringsbeloppet för ifrågavarande slag av egendom.

Gällande lag om inbördes företrädesrätt mellan dessa inteckningshavare samt om andra rättsägares rätt vid konkurs och utmätning är dock tillämplig.

Ersättningsregler i övrigt

Vid utbetalning av skadeersättning beaktas om den ersättningsberättigade är redovisningsskyldig för mervärdesskatt.

Vi är inte skyldiga att överta skadad egendom men äger rätt att efter värdering överta större eller mindre del därav.

Om den i försäkringsbrevet angivna arealen produktiv skogsmark är mindre än den verkliga – underförsäkring – begränsas ersättningen i motsvarande mån.

9. Självrisk

Vid varje skada dras från skadebeloppet ett belopp som utgör den försäkrades självrisk. Självrisken är 1 500 kronor.

Ersättning enligt punkt 6f – torcka, frost, svamp-, sork-, eller insektsangrepp – lämnas utan avdrag för självrisk.

10. Besiktning av skada

Vi har rätt att besiktiga skada samt att utfärda anvisning för tillvaratagande av skadad egendom, innan sådan åtgärd vidtas. Avverkning av skadad skog enligt punkt 6a–e eller återväxtåtgärder enligt punkt 6f får påbörjas först efter särskilt medgivande från oss.

11. Ansvarsförsäkring

Försäkringen omfattar den skadeståndsskyldighet för personskada och sakskada som försäkrad kan åläggas på grund av ägande eller brukande av försäkrad skogsfastighet.

Reglerna för ansvarsförsäkring (punkt C1–C9) gäller i tillämpliga delar men med följande tillägg och begränsningar:

- Yrkesundantaget upphävs vad gäller utövande av skogsbruk på försäkrad fastighet.
- Försäkringen gäller inte för skada på eller genom levererad egendom.
- Försäkringen gäller inte för skada på människor eller miljö genom användande av kemikalier för insekts- eller slybekämpning.
- Försäkringen gäller inte för skada som består i eller är en följd av ras, sättning eller förskjutning i marken eller förändring i grundvattennivån.

12. Rättsskyddsförsäkring

Försäkringen omfattar ombuds- och rättsgångskostnader för försäkrad vid tvist på grund av ägande eller brukande av försäkrad skogsfastighet.

Reglerna för rättsskyddsförsäkring (punkt C10–C23) gäller i tillämpliga delar men med följande tillägg och begränsningar:

- Yrkesundantaget upphävs vad gäller utövande av skogsbruk på försäkrad fastighet.
- Försäkringen gäller inte för tvist som rör förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagarare.
- Försäkringen gäller inte för tvist som kan prövas av fastighetsdomstol eller miljödomstol om den försäkrade är att anse som sökande part. I miljödomstolen omfattas endast tvister som gäller ersättning eller skadestånd enligt 31 och 32 kap miljöbalken.
- Försäkringen gäller inte för tvist som rör sådan av försäkringstagaren bedriven eller planerad verksamhet eller del därav som enligt miljöbalken kallas miljöfarlig verksamhet, oavsett om miljöbalken åberopas eller inte.
- Försäkringen gäller inte för tvist där den försäkrade är konkursgäldenär eller part i ackordsförhandling utan konkurs.

Allmänna bestämmelser

I övrigt gäller i tillämpliga delar Allmänna bestämmelser, punkt C51–C84.

Bostadsrättsförsäkring

Dessa villkor gäller både för dig som har en bostadsrättsförsäkring och för dig som har bostadsrättsförsäkring som ett tillägg till hemförsäkringen.

1. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i din bostadsrättslägenhet, på den adress som anges i försäkringsbrevet.

2. Vilken egendom som är försäkrad

Försäkringen gäller för

- själva lägenheten med tillhörande utrymmen, dock endast för skada som du svarar för på grund av din underhållsskyldighet enligt bostadsrättslagen och föreningens stadgar
  - fast inredning som du själv bekostat
  - inglasad balkong/altan
- allt under förutsättning att skadan inte ersätts genom fastighetens försäkring.

3. Skadehändelser som försäkringen gäller för

För försäkringen gäller i tillämpliga delar försäkringsvillkoren för villaförsäkring enligt nedan.

Punkt

B4	Brand, blix, explosion med mera
B5-B6	Läckage
B8	Översvämning
B9	Storm
B10	Hagel
B12	Jordskäl, jordskred med mera
B13	Skada orsakad av vilda djur
B14 –B15	Hushållsmaskin- och installationsskador
B16	Glasruteskador
B17	Stöld och skadegörelse

4. Värderings- och ersättningsregler

Skada på såväl bostadsrättslägenhet som fast inredning som du själv bekostat och

inglasad balkong/altan värderas och ersätts enligt reglerna för byggnad i punkt C36 och C41.

5. Självrisk

Självrisken är 1 500 kronor vid varje skadetillfälle.

6. I övrigt gäller försäkringsvillkorens Allmänna bestämmelser i avsnitt C i tillämpliga delar.

Särskilda villkor

Följande villkor gäller endast om villkorets nummer angetts i ditt försäkringsbrev.

S3. Utöver de aktsamhetskrav som gäller enligt grundvillkoren för stöld i bostad gäller även följande.

Aktsamhetskrav

Alla ytterdörrar till bostaden ska vara låsta med av oss godkänd låsenhet. Altan- och balkongdörrar med spanjolettstängning som är belägna i bottenplan eller källarplan kan i stället vara låsta med godkänt nyckellås till spanjolett-handtaget. Låskravet för balkongdörr i högre liggande våning gäller endast om dörren kan nås på ett enkelt sätt, till exempel från fast monterad steg.

Alla öppningsbara fönster till bostaden i husets bottenplan och källarplan ska vara låsta med nyckellås av typ som vi godkänt. Samma krav gäller för fönster i högre liggande våning om fönstret kan nås på ett enkelt sätt, till exempel från fast monterad steg.

Dessa krav gäller endast under tid då ingen av de försäkrade eller annan person med uppgift att tillse bostaden vistas där.

Om du brutit mot något aktsamhetskrav

Om du brutit mot något aktsamhetskrav i punkt S3, men bostaden ändå varit låst enligt de krav vi ställer i grundvillkoren, görs avdrag med normalt 25 procent.

Studenthem – särskilda bestämmelser

Försäkringen gäller för dig som försäkringstagare. Den gäller också för ytterligare en person om detta anges i försäkringsbrevet. En förutsättning är att denne är folkbokförd på samma adress och bosatt i samma bostad som du.

Om du inte längre är ensamboende respektive sammanboende måste du meddela oss detta. Försäkringen gäller endast om du är inskriven vid svenskt universitet eller svensk högskola. Om du inte längre är inskriven måste du meddela oss detta.

I övrigt gäller bestämmelserna i hemförsäkringen.

Studentolycksfallsförsäkring

Detta villkor gäller för Studentolycksfallsförsäkring.

Försäkringen kan endast tecknas som tillägg till Studenthem.

Vad försäkringen gäller för

Försäkringen lämnar ersättning för direkta följder av olycksfallsskada, oavsett under vilken tid på dygnet som skadan har inträffat.

Med olycksfallsskada menar vi sådan kroppsskada som du drabbas av genom en oföretsedd, plötslig yttre händelse. Psykiska besvär betraktas inte som kroppsskada.

Med olycksfallsskada jämställs kroppsskada som orsakats av solsting, värmeslag eller förfrysning.

Total hälseneruptur (helt avsliten hälsena) räknas som olycksfallsskada även utan oföretsedd plötslig yttre händelse.

Samband mellan kroppsskada och någon av de ovan angivna skadevällande orsakerna ska anses föreligga, om det är klart mera sannolikt än att samband inte föreligger.

Med kroppsskada jämställs skada på protes eller annan liknande anordning som användes för sitt ändamål när skadan inträffade.

Finns redan ett kroppsfel (sjuklig förändring eller annan kroppsskada) när olycksfallsskadan inträffar eller har kroppsfelet tillkommit senare gäller följande: Kan det antas att kroppsfelet medverkat till att följderna av olycksfallsskadan förvärrats, lämnas ersättning bara för de följder som direkt beror på olycksfallsskadan oberoende av kroppsfelet. Om det kan antas att det enbart är kroppsfelet som orsakar besvären lämnas ingen ersättning.

Med olycksfallsskada avses inte

- skada som uppkommit genom smitta av bakterier, virus eller annat smittämne. Infektion på grund av insektsstick eller liknande kan dock ersättas som olycksfallsskada
- behandlingsskada som uppkommit genom ingrepp, behandling eller undersökning samt genom användning av läkemedel
- överansträngning
- frivilligt orsakad kroppsskada.

Aktsamhetskrav

Om du drabbas av olycksfallsskada under påverkan av alkohol, andra berusningsmedel, sömnmedel eller narkotiska medel kan ersättningen sättas ned helt eller delvis. Nedsättningen görs efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

Åtgärder vid skada

Vid skada måste

- legitimerad läkare eller tandläkare anlitas utan dröjsmål
- den behandlande läkarens eller tandläkarens föreskrifter noggrant följas
- skadeanmälan göras till oss utan dröjsmål
- den behandlande läkaren eller tandläkaren få lämna alla upplysningar som är av betydelse för bedömning av ersättningsfrågan till vår medicinska rådgivare
- du eller din målsman ge en av oss utsedd läkare eller tandläkare tillfälle till undersökning (om vi begär det)
- övriga handlingar som erfordras för bedömning av ersättningsfrågan lämnas till oss (om vi begär det)
- anspråk på ersättning för kostnader styrkas med verifikationer
- kostnader i förväg godkännas av oss.

Kostnader

Försäkringen ersätter nödvändiga och skäliga kostnader.

Kostnader som inte utbetalas med schablonbelopp ska på förhand godkännas av oss.

Läke- och resekostnader, kläder, glasögon

Ersättning lämnas för kostnader för läkavård, läkemedel och resor i samband med

vård och behandling under akut tid för varje sjukvårdsbehandling. Leder olycksfallsskadan till att du måste behandlas av läkare, lämnas ersättning dessutom för skadade kläder och glasögon. Ersättning lämnas med 0,5 procent av ett prisbasbelopp för varje sjukvårdsbehandling, dock högst 14 procent av ett prisbasbelopp per år och längst tre år från skadetillfället för varje skada. Leder olycksfallsskadan till att du måste behandlas av läkare lämnas dessutom ersättning för skadade

- kläder med ett schablonbelopp motsvarande tre procent av ett prisbasbelopp
- glasögon med ett schablonbelopp motsvarande sex procent av ett prisbasbelopp.

Sjukhusvård

Om skadan medför att du måste läggas in på sjukhus lämnas ersättning med 0,3 procent av ett prisbasbelopp per dag som du vistas på sjukhus, in- och utskrivningsdag inräknad. Ersättning lämnas under längst 90 dagar för varje skada.

Tandskador

Vid tandvård till följd av olycksfallsskada lämnas ersättning för kostnader. Tandskada som uppkommit vid tuggning eller bitning anses inte som olycksfallsskada.

Ersättning lämnas för kostnader för nödvändig behandling av tand eller tandprotes som skadas i munnen. Om det redan vid skadetillfället förelåg eller fanns ett tandbehandlingsbehov vad avser de skadade tänderna har vi rätt att i skälig omfattning delvis eller helt sätta ned ersättningens storlek.

För den som inte fyllt 20 år och har rätt till fri tandvård, lämnas ersättning endast för akut temporär behandling. Med akut

temporär tandvårdsbehandling menas sådan provisorisk behandling som är nödvändig för att akut förhindra eller minska risken för ytterligare tandbesvär.

Om slutbehandlingen med hänsyn till din ålder måste uppskjutas till en senare tidpunkt, ersätts även kostnader för den uppskjutna behandlingen. En förutsättning är att skadan inträffat efter det att du fyllt 20 år, att vi godkänner en uppskjuten behandling och att den uppskjutna behandlingen sker innan du fyllt 25 år eller inom fem år från skadedagen.

I Sverige ersätts kostnader för behandling endast om den ges av tandläkare inom offentlig vård eller av privattandläkare som är ansluten till försäkringskassan.

Behandling och kostnad måste på förhand vara godkänd av oss. Högsta ersättning för tandskador är 20 000 kronor.

Sveda och värk

Ersättning lämnas för sveda och värk om du till följd av skadan fått arbetsförmågan nedsatt minst 50 procent under minst 30 dagar i följd. Ersättning lämnas från första dagen. Ersättning lämnas med fem procent av ett prisbasbelopp per månad i längst 180 kalenderdagar.

Utbetalning sker när den akuta sjuktiden upphört.

Ersättning lämnas inte om skadan ger rätt till ersättning enligt lag, annan författning eller från annan försäkring.

Invaliditet

Invaliditetsersättning lämnas med ett engångsbelopp och beräknas med utgångspunkt från medicinsk invaliditetsgrad och försäkringsbelopp. Försäkringen kan

dessutom lämna ersättning för klart vanprydande arr.

Vi lämnar ersättning med så stor del av försäkringsbeloppet som motsvarar invaliditetsgraden i procent.

Om invaliditetsgraden är lägre än 50 procent är försäkringsbeloppet 10 prisbasbelopp. Är den 50 procent eller högre är försäkringsbeloppet 20 prisbasbelopp.

Med prisbasbelopp avses det prisbasbelopp som fastställs varje år enligt lagen om allmän försäkring.

Medicinsk invaliditet

Med medicinsk invaliditet menas ett tillstånd med bestående nedsättning av kroppsfunktionen (fysiskt eller psykiskt). Funktionsnedsättningen ska objektivt kunna fastställas. Nedsättningen av kroppsfunktionen ska vara en direkt följd av en olycksfallsskada som omfattas av försäkringen.

Ett medicinskt invaliditetstillstånd vid olycksfallsskada anses inträda tidigast när den akuta behandlingen av skadan är avslutad.

Rätt till ersättning för medicinsk invaliditet uppkommer när invaliditetstillstånd inträtt, dock tidigast två år efter det att skadan inträffat.

Den medicinska invaliditetsgraden bestäms med ledning av tabeller som försäkringsbranschen gemensamt fastställt. Kan funktionsförmågan förbättras genom användning av protes eller läkemedel, fastställs invaliditetsgraden med beaktande av detta.

Om du avlider innan skadan slutreglerats, utbetalas ett belopp till dödsboet som motsvarar graden av säkerställd medicinsk

invaliditet före dödsfallet. Rätt till sådan ersättning föreligger inte om dödsfallet inträffar inom två år från den dag skadan inträffade.

Ersättningen beräknas utifrån det försäkringsbelopp som gällde vid skadetillfället. Om försäkringsbeloppet är uttryckt i prisbasbelopp beräknas ersättningen med utgångspunkt från det prisbasbelopp som gällde vid skadetillfället.

Klart vanprydande ärr

Om skada som föranleder läkarbehandling orsakar klart vanprydande ärr som kvarstår två år efter ärets uppkomst kan ersättning lämnas. Ersättningens storlek bestäms av en av oss fastställd tabell, som gäller vid utbetalningstillfället. Ersättningen lämnas oberoende av övrig invaliditetsersättning.

Krisförsäkring

Du har rätt till ersättning för korttidssterapi om du under försäkringstiden drabbas av psykisk ohälsa på grund av en traumatisk händelse som inträffar till följd av

- ersättningsbar olycksfallsskada
- nära anhörigs (make, registrerad partner, sambo, barn, förälder, syskon) död
- överfall, hot, rån eller våldtäkt.

Vid överfall, hot, rån eller våldtäkt ska händelsen polisanmälas. Vi lämnar ersättning för högst 10 behandlingstillfällen per person. Vi förmedlar kontakt med en legitimerad psykolog eller legitimerad psykoterapeut. Det är hos denna som behandlingen ska ske. Behandlingen ska vara påbörjad inom två år från det att försäkringsfallet inträffade och ska vara avslutad inom ett år från första behandlingstillfället. Försäkringen gäller för dig endast i egenskap av privatperson

(inte i tjänsten). Försäkringen gäller inte för händelse som uppstått i samband med att du utfört eller medverkat till uppsåtlig gärning som enligt svensk lag är straffbelagd. Försäkringen gäller inte för skada som du tillfogas av annan familjemedlem. Med familjemedlem avses make, registrerad partner, sambo, barn, förälder och syskon.

Försäkringen gäller inte om du drabbas av psykisk ohälsa på grund av mobbing.

Vid behov av krishjälp, ring 08-772 73 63

Begravningskostnader

Om olycksfallet leder till dödsfall under försäkringstiden utbetalas ersättning för begravningskostnader med 0,5 prisbasbelopp. Utbetalning sker till dödsboet.

Begränsningar

Försäkringen gäller inte för skada som uppkommit vid utövande av boxning eller annan kampsport där slag eller sparkar ingår. Ersättning lämnas inte heller för kostnader om du har rätt att få ersättning från annat håll enligt lag, annan författning eller annan försäkring.

Om du inte har rätt till ersättning från försäkringskassan i Sverige, lämnas ersättning bara för de kostnader som skulle ha ersatts om denna rätt funnits.

Vid i Sverige uppkommet behov av läkarvård, sjukhusvård eller annan behandling ersätts kostnader endast om vården eller behandlingen ges inom den offentliga vården eller av läkare som har vårdavtal med sjukvårdshuvudman.

Flygning

Försäkringen gäller inte om du är pilot eller tjänstgör ombord vid

- militär flygning
- avancerad flygning eller yrkesmässig provflygning
- annan civil flygning som inte är linjetrafik, chartertrafik som utförs av flygbolag koncessionerat i nordiskt land
- vid bruks-, skol- eller privatflyg såsom anställd ombord.

Riskfyllda yrken

Om du utöver dina studier ägnar dig åt ett skärskilt riskfyllt yrke gäller inte försäkringen för skada som du drabbas av vid utövande av detta yrke. Exempel på riskfyllda yrken är stuntman, cirkusartist eller dörrvakt.

Själv mord

Innan ett år gått från det försäkringen tecknades eller senast återupptogs gäller försäkringen vid självmord endast i vissa fall. Om det kan antas att försäkringen tecknats eller återupptagits utan tanke på självmordet gäller försäkringen.

Vistelse utomlands

Vid vistelse utomlands gäller försäkringen enligt följande

- ersättning vid dödsfall utbetalas om du avlidit utomlands, oavsett utlandsvistelsens längd
- försäkringen gäller inom Norden i obegränsad omfattning
- vid vistelse utanför Norden som varat kortare tid än tolv månader, lämnas endast ersättning för invaliditet och klart vanprydande ärr. Ersättning lämnas inte för sveda och värk

- vid vistelse utanför Norden, som varat i längst tolv månader och om du är i svensk tjänst eller i tjänst hos utländskt företag eller internationell organisation som har fast anknötning till Sverige gäller försäkringen i sin helhet

Med Norden avses i dessa villkor Sverige, Finland, Island, Norge (med undantag av Spetsbergen) och Danmark (med undantag av Grönland).

Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk.

I övrigt gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i avsnitt C.

Kollektiv hemförsäkring samt MedlemsHem – särskilda bestämmelser

För dig som har hemförsäkring genom din fackliga organisation, din anställning eller ditt boende gäller en del speciella regler. De regler som redovisas här ersätter eller kompletterar aktuella villkorspunkter i häftet.

Vem försäkringen gäller för

1. Försäkringen gäller för dig som är ansluten till Kollektiv hemförsäkring eller MedlemsHem och är bosatt inom Norden. Den gäller också för de övriga personer som är folkbokförda på samma adress och bosatta i samma bostad som du – förutsatt att ni har gemensamt hushåll.

Försäkringsbelopp

2. För personligt lösöre i bostaden finns ingen beloppsbegränsning, det vill säga lösöret där är försäkrat till sitt fulla värde.

Extraskydd – Allrisk

3. Ett allriskskydd för lös egendom upp till 40 000 kronor (se tilläggsförsäkring Allrisk) ingår i hemförsäkringen om det inom hushållet (se punkt 1 ovan) vid skadetillfället finns fler än en i Folksam gällande kollektiv hemförsäkring för vilken enskild premiebetalning inte tillämpas. Regeln berör endast försäkringar som tecknats inom ramen för avtal med nedan angivna organisationer.

För att få ersättning genom allriskförsäkringen måste du själv lämna uppgift om att flera kollektiva försäkringar finns. Detta bör helst ske i samband med skadeanmälan.

Fackliga organisationer:

Sv Byggnadsarbetareförbundet (Bleck och Plåt), Sv Elektrikerförbundet, före detta Sv Gruvindustriarbetareförbundet inom Sv Metallindustriarbetareförbundet, Fastighetsanställdas Förbund, Handelsanställdas Förbund, Hotell- och Restauranganställdas Förbund, Sv Kommunalarbetareförbundet, Sv Livsmedelsarbetareförbundet, Sv Målaresförbundet, Sv Pappersindustriarbetareförbundet, Sv Sjöfolksförbundet inom SEKO, Sv Transportarbetareförbundet.

Bostadsföretag:

Stockholms Kooperativa Bostadsförening.

Avtalet och premien

4. Beträffande anslutning till den försäkrade gruppen och premiebetalning gäller bestämmelserna i gruppavtalet.

Uppsägning av gruppavtalet

5. Gruppavtalet förlängs automatiskt med ett kalenderår i sänder om det inte sägs upp

av gruppen eller Folksam före försäkringsårets utgång (från och med andra försäkringsåret sammanfaller alltid försäkringsåret med kalenderåret).

6. Gruppen och Folksam har rätt att under försäkringsåret säga upp avtalet såvitt gäller viss gruppmedlem.

En sådan uppsägning ska göras med minst en månads uppsägningstid räknat från den dag uppsägningen avsändes till medlem från Folksam respektive gruppen.

Utträde ur gruppen och efterskydd

7. Som gruppmedlem upphör du att omfattas av försäkringen när du utträder ur den försäkrade gruppen.

Övriga personer (se punkt 1) som försäkringen gäller för upphör att omfattas av försäkringen när du som gruppmedlem utträder ur den försäkrade gruppen eller avlider.

Se dock reglerna om efterskydd i punkt 8 nedan.

8. Om du utträder ur den grupp som ingått gruppavtalet med Folksam, har du och övriga försäkrade ett efterskydd. Det innebär att den kollektiva hemförsäkringen gäller under en månad från utträdesdagen. Efterskyddet gäller dock inte i den mån du har fått (eller uppenbarligen har haft möjlighet att få) försäkringsskydd genom att teckna annan hemförsäkring.

En viktig förutsättning för att efterskyddet ska gälla är att gruppavtalet inte sagts upp av gruppen.

B Villaförsäkring

För dig som har villahemförsäkring gäller både avsnitt A Hemförsäkring och avsnitt B Villaförsäkring.

Självrisker

Grundsjälvrisk

B1. Försäkringen gäller med en grundsjälvrisk som är 1 500 kronor vid varje skadetillfälle.

Särskild självrisk

För vissa typer av skador gäller en högre självrisk än grundsjälvrisken. Detta gäller

- vid vissa läckageskador, se punkt B7
- vid översvämning, se punkt B8
- vid vissa hushållsmaskin- och installationsskador, se punkt B14–B15
- vid vissa skador på byggnad under uppförande, om- eller tillbyggnad, se punkt B19
- för rättsskydd, se punkt C22.

Saneringsavtal mot skadedjur samt försäkring mot husbock, hästmyra och andra träskadeinsekter gäller utan självrisk.

Egendomsskydd

Under punkt B2 framgår vilken egendom som är försäkrad och under punkterna B4–B22 vilka skadehändelser som försäkringen gäller för. För att ersättning ska kunna lämnas krävs att skadehändelsen är ersättningsbar ur försäkringen och att den försäkrade egendomen omfattas av skadehändelsen.

Vilken egendom som är försäkrad

B2. Försäkringen gäller för

- byggnad som är angiven i försäkringsbrevet
- tillbehör till byggnaden enligt jordabalken, till exempel fast inredning, ledningar,

värmepanna, spis, badkar, kylskåp, tvättmaskin. I fråga om ledningar som är avsedda för försäkrad byggnad, gäller försäkringen även för sträckning utanför byggnaden fram till kommunal eller samäggt anläggning

- tomtmark som finns i anslutning till den försäkrade bostadsbyggnaden. Med tomtmark avses här mark, växtlighet, staket, terassmur, trädgårdstrappa, plattgång, på fundament fastsatt konstverk, flaggstång och brygga.

Försäkringen gäller dessutom för

- fast monterad radio- och tv-antenn (även parabol)
- simbassäng (pool) inom tomten
- bränsle som finns på tomten och som är avsett för byggnadens uppvärmning
- sådant som räknas som tillbehör till byggnad enligt jordabalken även om det ännu inte installerats vid skadetillfället.

Försäkringen gäller inte för brunn (inklusive brunnsvatten). Undantaget avser dock inte ledningar och maskinell utrustning.

Avser försäkringen byggnad under uppförande, om- eller tillbyggnad, gäller försäkringen under byggnadstiden med de ändringar och kompletteringar som framgår av punkt B19–B21.

Försäkringsbelopp

B3. För försäkrad byggnad anges i försäkringsbrevet antingen ”fullvärde” eller ett försäkringsbelopp. Vid ”fullvärde” finns ingen beloppsgräns för högsta ersättning. Om försäkringsbelopp anges i försäkringsbrevet är ersättning för skador på byggnaden begränsad till högst detta belopp. Rivningskostnader ersätts dock utöver försäkringsbeloppet.

Indexgaranti (vid försäkringsbelopp)

Om byggnadskostnadsindex stiger höjs det i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppet automatiskt i samma mån. Försäkringsbeloppet för byggnad följer faktorprisindex för gruppbyggda småhus. Motsvarande höjning av premien sker först vid nästa huvudförfallodag, då nytt försäkringsbrev med indexuppräknat försäkringsbelopp utfärdas. För tomtmark finns beloppsbegränsningar i punkt C47–C48.

Brand, blix, explosion med mera

B4. Vi ersätter

- skada genom brand
- skada genom blix
- skada genom kortslutning, överslag eller överspänning på hushållsmaskin och annan elektrisk maskin, apparat eller ledning
- skada genom explosion, dock inte skada genom sprängningsarbete
- skada som plötsligt orsakas av sot från öppen låga, dock inte från levande ljus
- skada som orsakas av frätande gas som bildats vid oavsiktlig upphettning av plast.

Läckage

B5. Vi ersätter om egendomen skadas av vatten, olja, annan vätska eller ånga som oberäknat strömmar ut från

- ledningssystem för vatten, värme eller avlopp
- anordning ansluten till ovan angivna system (till exempel tvättställ, diskmaskin eller tvättmaskin, värmepanna, oljetank)
- invändigt stuprör som uppfyller de krav som ställs på avloppsledning för spillvatten
- badrum, duschrum eller tvättstuga som har golvavlopp

- kyl eller frys vid strömavbrott eller fel på anläggningen

- akvarium eller vattensäng.

Vid sådan läckageskada på byggnaden som kan ersättas, omfattas även kostnaderna för att lokalisera och frilägga läckagestället inom byggnaden för att möjliggöra reparation av läckan. Detsamma gäller kostnaderna för att återställa det frilagda läckagestället.

B6. Vi ersätter inte

- skada på den anordning som läckt. Rörledningar med mera kan dock ersättas enligt punkt B14–B15
- i våtutrymme – skada på ytskikt inklusive tätskikt genom vilket läckaget uppstått
- den vätska som runnit ut
- skada på byggnad genom röta, svamp, rost, frätning eller annan långtidspåverkan om det inte framgår av omständigheterna att skadan uppkommit på grund av utströmning som skett under den tid försäkringen gällt
- skada genom utströmning från rökkanal, ventilationskanal, dräneringssystem, dagvattensystem, stuprör (annat stuprör än i punkt B5 ovan), tak eller takränna
- skada genom att vatten vid regn, snösmältning eller högvatten kommer ut ur avloppsbrunn eller avloppsledning (men du kan i vissa fall få ersättning enligt Översvämning, punkt B8).

Särskilda självrisker för läckage

B7. Självrisken är

- 10 procent av skadebeloppet, lägst 3 000 kronor och högst 10 000 kronor vid skada orsakad av frysning

- 10 procent av skadebeloppet, lägst 10 000 kronor om skadan beror på att byggnorm/branschregler vid tidpunkten för uppförandet/reparationen inte följts
- 3 000 kronor vid skada orsakad av läckage genom vattentätt skikt eller vid dess anslutning till installationer eller övriga byggnadsdelar
- 3 000 kronor vid annan skada på byggnad genom läckage.

Översvämning

B8. Vi ersätter skada på byggnad orsakad av att vatten – till följd av skyfall (minst 1 mm/minut eller 50 mm/dygn), snösmältning, stigande sjö/vattendrag – strömmar direkt in i byggnad från markytan genom ventil, fönster eller dörröppning eller inomhus tränger upp ur avloppsledning.

Vi ersätter inte

- skada på båthus, sjöbod, badhytt, tält eller växthus
- skada på tomtmark.

Särskild självrisk

Självriskan är 10 procent av skadebeloppet, dock lägst 10 000 kronor. Vid "ren baktrycksskada" är självriskan 3 000 kronor. Med "ren baktrycksskada" avses skada orsakad av att vatten inomhus tränger upp ur avloppsledningens golvbrunn.

Storm

B9. Vi ersätter skada på byggnad som blåser sönder vid storm (minst 21 m/sekund). Även vid lägre vindstyrka lämnas ersättning om byggnaden skadas av träd eller flaggstång som blåser omkull.

Vi ersätter inte

- revetering, puts eller skorstensbeklädnad som skadas på annat sätt än genom att

träd eller annat föremål blåst omkull eller brutits loss

- skada på växthus eller tält
- skada på båthus, sjöbod eller badhytt
- skada på tomtmark, till exempel flaggstång eller träd
- skada på carport.

Hagel

B10. Vi ersätter skada på byggnad som slås sönder av hagel.

Vi ersätter inte skada på växthus eller tält.

Snötryck

B11. Vi ersätter skada på bostadsbyggnad bestående i eller orsakad av att yttertaket bärande konstruktion skadats på grund av snötryck.

Vi ersätter inte

- skada om taket inte utförts enligt gällande byggnorm/branschregler vid tidpunkten för uppförandet/reparationen
- skada som beror på ingrepp i den bärande stommen eller angrepp av röta eller skadeinsekter
- skada på altantak, balkongtak, verandatak eller liknande tak.

Andra naturskador

B12. Vi ersätter skada orsakad av jordskalv med en styrka på minst 4 enligt Richterskalan, jordskred, jordras, berggras, lavin eller vulkanutbrott. Sprickor i byggnad ersätter vi dock endast om de är så allvarliga att de avsevärt minskat funktionsdugligheten. Således ersätts inte till exempel ytliga sprickbildningar.

Vi ersätter inte

- skada på tomtmark eller byggnad som orsakats av sättning i mark eller grund

- skada på tomtmark eller byggnad som orsakats av sprängnings-, schaktnings-, pålnings- eller spontningsarbete, inte heller skador orsakade av gruvdrift eller uppläggning av jord- och stenmassor
- skada på tomtmark eller byggnad orsakad av vatten- eller vågerosion.

Skada orsakad av vilda djur

B13. Vi ersätter skada genom vilda djur eller fåglar som tagit sig in i bostadsbyggnaden. Vi ersätter dock inte skada orsakad av insekter, råttor, möss eller andra smågnagare.

Hushållsmaskin- och installationsskador

- B14.** Vi ersätter skada på
- installationer för vatten, värme, avlopp, ventilation, gas eller el som är avsedda för den försäkrade byggnaden, som går sönder
  - hushållsmaskin som är byggnadstillbehör, som går sönder
  - den maskinella utrustningen till brunn, simbassäng eller poolduk, som går sönder.

B15. Vi ersätter inte

- skada på ytskikt inklusive tätskikt som inte var funktionsdugligt vid skadetillfället
- skada på elslingor i våtrumsgolv
- skada orsakad av rost eller frätning på egendom utanför eller utanpå byggnad
- skada orsakad av rost eller frätning på installation inom byggnad om installationen är äldre än 15 år
- skada genom sprängningsarbete
- skada genom översvämning eller vatten som tränger in i byggnad, se dock punkt B8
- kostnad för rensning eller upptining av ledning

- skada på belysningsarmatur, dränerings- och dagvattensystem, skorsten/rökgång, murverk, ventilationshuv, brunn, simbasäng eller poolduk.

Särskild självrisk

Vid skada orsakad av frysning är självrisken 10 procent av skadebeloppet, dock lägst 2 000 kronor och högst 10 000 kronor.

Glasruteskador

B16. Vi ersätter skada på glasrutor som går sönder i byggnadens fönster eller dörrar.

Vi ersätter inte

- skada på isolerglas som endast består i att konstruktionen blivit otät
- skada på glas i växthus och drivbänkar
- skada genom byggnads- och sprängningsarbete.

Stöld och skadegörelse

B17. Vi ersätter

- stöld av fast monterat byggnadstillbehör utanför eller utanpå byggnaden
- skadegörelse på byggnad utifrån
- skadegörelse på byggnad inifrån samt stöld av fast monterat byggnadstillbehör inomhus (gäller även ännu inte installerat byggnadstillbehör). Samma försäkringar och aktsamhetskrav som i hemförsäkringen gäller (punkterna A11, A13–A17)
- skadegörelse på och stöld av sådant som i B2 betecknas som tomtmark.
- skadegörelse på simbassäng (pool).

Vi ersätter inte skada på växthus och drivbänkar.

Vissa trafikskador

B18. Vi ersätter

- skada på byggnad vid trafikolycka med fordon som omfattas av trafikskadelagen, dock endast om skadan inte är ersättningsbar genom trafikförsäkringen
- skada på byggnad och tomtmark genom att flygplan eller annat luftfartyg störtar eller att delar från dessa faller ner.

Byggnad under uppförande, om- eller tillbyggnad

Anmäl ny-, om- eller tillbyggnad till oss i förväg (se även punkt C55)

B19. Försäkringen gäller för byggnad även under den tid den är under uppförande, om- eller tillbyggnad, men med följande begränsningar.

- Skada genom läckage eller skada på installationer ersätter vi inte om den inträffar innan rörsystemen provats och befunnits felfria.
- För stormskador som inträffar innan byggnaden har hela väggar och tak gäller en självrisk på 2 000 kronor.

B20. Försäkringen gäller också för arbetsbodar, verktyg och material för bygget med följande begränsningar.

- Stöld av verktyg och material ersätts endast om stölden sker genom inbrott i låst utrymme.
- Skadegörelse på arbetsbodar, verktyg och material ersätts inte.
- Stormskador på verktyg och material ersätts inte.

B21. Om du har villahemförsäkring gäller hemförsäkringens egendomsskydd för

personligt lösöre i villan så snart det flyttats dit och dessförinnan på det tidigare försäkringsstället.

Ansvarsförsäkringen enligt punkt C1–C4 samt C9 gäller för dig som byggherre och arbetsgivare åt den som hjälper dig med byggnadsarbetet. Anlitar du entreprenör betraktas du normalt inte som arbetsgivare åt honom eller hans anställda.

Hyresbortfall vid egendomsskada

B22. Om din villa är uthyrd och efter brand eller annan ersättningsbar skadehändelse blir helt eller delvis obrukbar ersätter vi hyresbortfall under högst två år. Vi ersätter dig med det belopp du enligt lag är skyldig att sätta ned hyran med. Vi drar av kostnader för värme och andra driftskostnader som du spar under tiden. Om villan är uthyrd genom förmedling, ersätts inte förmedlingskostnaden.

Saneringsavtal och försäkring mot träskadeinsekter

B23.

1. Vad försäkringen gäller för

Saneringsavtalet och försäkringen gäller för byggnad som är angiven i försäkringsbrevet. Åtagandet avser sanering av skadedjur samt skydd mot husbock, hästmyra och andra träskadeinsekter. För utförandet av dessa åtaganden svarar Anticimex.

2. När försäkringen gäller

Saneringsavtalet och försäkringen gäller under den tid villaförsäkringen är i kraft.

3. Omfattning

Skadedjurssanering

3.1. Vid sanitär olägenhet på grund av skadedjur utför Anticimex nödvändiga åtgärder såsom att

- mottaga anmälan om skada
- bekämpa skadedjuren.

Med bekämpning av skadedjur avses att på/i samtliga försäkrade byggnader på fastigheten bekämpa förekomsten av skadedjur. Åtgärderna ska utföras fackmannamässigt och enligt gällande normer och myndighetsföreskrifter.

Anticimex ska snarast verkställa åtagandet. Anticimex åtagande inkluderar inte upptagning av väggar, golv och tak eller tillhörande ytskikt och inte heller andra ingrepp av byggnadsteknisk art.

Med skadedjur avses till exempel pälsängler, mjölbagge, kackerlacka, geting, råtta, mus och andra insekter som kan utgöra sanitär olägenhet.

3.1.1. Undantag

Avtalet gäller inte för

- sanering av lokal där yrkesmässig livsmedelshandling bedrivs
- direkt eller indirekt skada orsakad av skadedjur.

Husbock, hästmyra och andra träskadeinsekter

3.2. Vid angrepp av husbock, hästmyra och/eller andra träskadeinsekter utför Anticimex nödvändiga åtgärder såsom att

- mottaga anmälan om skada
- besiktiga skadan
- sanera
- utföra nödvändiga reparationer av enheter vars bärighet äventyras.

Försäkringen omfattar åtagande avseende husbock, hästmyra och andra träskadeinsekter under förutsättning att byggnaden genom besiktning kan godkännas för försäkring.

3.2.1. Byggnad som nyanmäls till försäkringen ska besiktigas och godkännas av Anticimex. Besiktningen ska genomföras inom sex månader från önskad begynnelse-dag för försäkringen. Utför inte Anticimex besiktning inom föreskriven tid anses byggnaden godkänd, under förutsättning att byggnaden hållits tillgänglig för besiktning.

Om byggnad, som nyanmälts till försäkringen, vid besiktningen visar sig vara angripen av husbock, hästmyra eller andra träskadeinsekter kan Anticimex antingen vägra godkänna försäkring eller påfordra så kallad försänering. Kostnaden betalas av dig.

3.2.2. Undantag

Försäkringen gäller inte för

- angrepp på rötskadat virke
- byggnad som är eller har varit ekonomibyggnad eller uthus vid lantgård.

Sent upptäckta dödsfall

3.3. Vid sent upptäckta dödsfall (avseende människor) utför Anticimex nödvändiga åtgärder såsom att

- mottaga anmälan om skada
- besiktiga skadan
- röja
- desinficera
- luktsanera
- riva och reparera.

4. Åtgärder i samband med skada/skadedjursangrepp

4.1. Vid upptäckt av husbock, hästmyra eller andra träskadeinsekter eller av dödsfall som förblivit upptäckt en längre tid ska

- anmälan göras omgående till närmaste Anticimexkontor
- sanerings- och reparationspersonal beredas tillträde under Anticimex personals ordinarie arbetstid
- lösöre avlägsnas som kan förhindra eller försvåra arbetet.

4.2. Vid upptäckt av skadedjur ska du omgående göra anmälan till närmaste Anticimexkontor och ge Anticimex personal tillträde för bekämpning av skadedjur.

5. Högsta ersättning

Högsta ersättning är fyra miljoner kronor per skadetillfälle.

6. Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk.

7. Skaderegleringsbestämmelser

Vid reparation till följd av angrepp från husbock, hästmyra eller andra träskadeinsekter begränsas reparationskostnaderna till ett belopp motsvarande byggnadens marknadsvärde. Om skadat virke är defekt av annan orsak än det aktuella skadedjursangreppet eller om skaderegleringen medför värdeförbättring av den försäkrade byggnaden, ska du själv svara för det belopp som motsvarar värdeförbättringen och betala detta till Anticimex.

Åtgärder för avhjälpande av skadan eller angreppet får inte företas utan Anticimex skriftliga samtycke. Försummas detta kan

din rätt till ersättning reduceras eller helt bortfalla.

8. Avskrivningsregler

Se ”Värderings- och ersättningsregler”, punkt C24–C25 samt C36–C46.

9. Reklamation

Vill du framställa anmärkning mot Anticimex ska reklamation snarast möjligt skriftligen tillställas Anticimex.

10. Skadestånd

För skada orsakad av Anticimex vid utförandet av ovan angivna åtaganden svarar Anticimex enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler.

11. Allmänna bestämmelser

I övrigt gäller i tillämpliga delar Allmänna bestämmelser i avsnitt C.

Särskilt villkor

Om särskilt villkor gäller för din försäkring, anges den särskilda villkorstexten i försäkringsbrevet.

Tilläggsförsäkringar

Beträffande tilläggsförsäkring för småbåt, se sid 28 och för skog se sid 31.

Husextra

Försäkrad egendom

1. Husextra gäller för byggnad och tomtmark.

Högsta ersättningsbelopp

2. Högsta ersättningsbelopp vid varje skadetillfälle är 100 000 kronor.

Vilka skador som ersätts

3. Vi ersätter skada på eller förlust av försäkrad egendom genom plötslig och oförutsedd händelse, dock inte i den mån ersättning kan betalas ur villaförsäkringen.

3.1. Vi ersätter den förhöjda självrisken vid översvämning (punkt B8). Du betalar endast 1 500 kronor i självrisk, se punkt 4 nedan.

Vi ersätter inte

- skada som uppkommit genom förslitning, självsprickor, vittring eller åldersförändring, vare sig skadan visar sig successivt eller plötsligt
- sprickbildning på byggnad som är naturlig på grund av byggnadens utförande och konstruktion
- skada på byggnad genom fukt, röta, svamp, mögel, rost, frätning eller annan långtidspåverkan
- frostsador på växtlighet i trädgård
- skada orsakad av felaktig konstruktion, felaktigt utförande eller materialfel
- skada på tak och/eller byggnaden i övrigt orsakad av läckage från tak
- låsbyte
- den förhöjda självrisken vid läckageskador enligt punkt B7 och inte heller vid hushålls- och installationsskador enligt punkt B15 i villaförsäkringen.

Självrisk

4. Självrisken är 1 500 kronor.

Aktsamhetskrav

5. Om du orsakar skada genom

- förbättringsåtgärder eller tillrättläggande av felaktiga utföranden och konstruktioner eller
- felaktig bearbetning, reparation eller rengöring

kan vi göra avdrag på ersättningen.

Avdraget är normalt 50 procent. I allvarliga fall kan det bli större, till och med så att du inte får någon ersättning alls. I lindriga fall görs inget avdrag.

Värderings- och ersättningsregler

Värderings- och ersättningsreglerna i punkt

C36 – C48 gäller med följande ändringar:

Åldersavdrag på skadade byggnadsdelar begränsas till sammanlagt högst 20 000 kronor, se punkt C41. För skada på byggnadsdelar som enligt tabellen i punkt C41 är avskrivna med 100 procent lämnas dock ingen ersättning.

C Gemensamma villkor och upplysningar

Ansvarsförsäkring

C1. Hemförsäkringens ansvarsmoment gäller för privatlivet i allmänhet (se punkt C5). Villaförsäkringens ansvarsmoment gäller endast för dig som ägare till den försäkrade fastigheten (se punkt C9).

Gemensamma regler

C2. Försäkringen gäller för person- eller sakskada som du under försäkringstiden orsakar genom vårdslöshet eller på annat sätt blir ersättningsskyldig för enligt skadeståndsrättsliga regler. Försäkringen gäller på motsvarande sätt för kränkning som uppkommit vid personskada. Skada orsakad med uppsåt ersätts inte och inte heller skada som uppstår i samband med att du utför uppsåtlig gärning som enligt lag kan leda till fängelse.

Om du krävs på skadestånd för en skada som omfattas av försäkringen utreder vi om du är skadeståndsskyldig och förhandlar med den som kräver skadestånd. Det skadestånd som du blir skyldig utge betalar vi i ditt ställe. Vid rättegång för vi din talan och svarar även för rättegångskostnaderna. Vi är inte bundna av att du, utan vårt samtycke, tar på dig skulden för en skada, godkänner ersättningskrav eller betalar ersättning.

Barn upp till fyraårsåldern blir normalt inte skadeståndsskyldiga för skador som de orsakar. Men om ett sådant barn orsakar skada, bedömer vi barnets ansvar och betalar ersättning som om barnet uppnått fyraårsåldern.

Vi betalar vid samma skadetillfälle och oavsett om flera försäkrade är ansvariga sammanlagt högst 5 miljoner kronor.

C3. Försäkringen gäller inte för skada som drabbar någon av dem som försäkringen gäller för.

C4. Vi ersätter inte skada på egendom som du eller någon annan som försäkringen gäller för

- hyrt eller lånat. Beträffande hyrd bostad, se punkt C6.
- förvarat, transporterat, reparerat eller bearbetat
- tagit mer än helt tillfällig befattning med. Vid bedömningen av om din befattning med egendomen varit mer än helt tillfällig tar vi inte bara hänsyn till befattningens varaktighet utan också till om befattningen har varit av kvalificerat slag eller avsett stora värden.

Ansvarsförsäkring i hemförsäkring

C5. Hemförsäkringens ansvarsmoment gäller för dig i din egenskap av privatperson och alltså inte för något som har samband med ditt arbete eller annan förvärvsverksamhet eller tjänsteutövning.

C6. I fråga om hyrd bostad gäller försäkringen för skada på byggnaden

- som uppkommit genom brand, explosion eller sådan utströmning som nämns i punkt A28 i den mån ersättning inte lämnas från byggnadens försäkring
- som uppstått på annat sätt på
  - glas i fönster och glas i dörrar
  - kyl, frys, sval, spis, disk- och tvättmaskin
  - vatten- och avloppssystem med därtill anslutet sanitetsgods, så som tvättställ, badkar, wc-stol
  - maskinella anordningar i tvättstuga (inte i själva bostaden).

Om du på resa hyr hotellrum eller annan tillfällig bostad gäller försäkringen för alla skador, både på byggnaden och inventarierna i denna. Försäkringen gäller dock inte i något fall för skada genom slitage eller vanvård.

Begränsningar

C7. Hemförsäkringen omfattar inte ansvar för dig i egenskap av fastighetsägare eller tomträttsinnehavare.

C8. Försäkringen omfattar inte ansvar för dig i egenskap av ägare, förare eller brukare av

- motordrivet fordon, husvagn, annat släpfordon eller terrängsläp då skadan uppkommit i följd av trafik med fordonet. Begränsningen avser inte eldriven rullstol och inte heller motordrivet trädgårdsredskap för privat bruk som inte är registreringspliktigt
- luftfartyg, svävare eller hydrokopter
- båt, kanot, segelbräda och övriga vattenfarkoster.

Begränsningen avser dock inte skadestånd för personskada som orsakas med båt som är högst 5 meter lång, har högst 5 hästkrafters motorstyrka och högst 5 kvadratmeters segeleyta.

Ansvarsförsäkring i villaförsäkring

C9. Villaförsäkringens ansvarsmoment gäller endast ditt skadeståndsansvar i din egenskap av ägare eller tomträttsinnehavare till den försäkrade fastigheten. I fråga om jordbruksfastighet omfattar försäkringen bara ansvar för boningshus, alltså inte för jordbruksdriften.

Om du ändrar huset eller bygger nytt ingår också ditt ansvar som byggherre och arbets-

givare åt den som hjälper dig med byggnadsarbetet. (Anlitat du entreprenör betraktas du normalt inte som arbetsgivare åt honom och hans anställda). Försäkringen gäller inte för något som har samband med ditt arbete eller annan förvärvsverksamhet eller tjänsteutövning.

Rättsskyddsförsäkring

Vem försäkringen gäller för

C10. Rättsskyddet i hemförsäkringen gäller för dig i din egenskap av privatperson och avser händelser i privatlivet. Utanför Norden gäller försäkringen för dig endast i din egenskap av resenär. Rättsskyddet i villaförsäkringen gäller för dig i din egenskap av ägare/tomträttsinnehavare till den försäkrade fastigheten, se punkt B2. För jordbruksfastighet gäller rättsskyddet bara tvister angående bostadshus som någon av de försäkrade bor i.

Vad försäkringen gäller för

C11. Rättsskyddet gäller för tvist, som kan prövas som tvistemål (T-mål) av tingsrätt, hovrätt eller Högsta domstolen. Tvister som kan prövas av fastighetsdomstol eller Statens VA-nämnd omfattas också. I miljödomstolen omfattas tvister som gäller ersättning eller skadestånd enligt 31 och 32 kap miljöbalken. Försäkringen gäller också för resning i nu nämnda mål, dock endast om resning beviljas. Måste en tvist först handläggas av någon annan instans (till exempel skiftesman, hyresnämnd) täcks inte kostnaderna för en sådan förberedande prövning av försäkringen.

Rättsskyddet gäller alltså inte för tvister som enbart kan prövas av administrativa

myndigheter eller domstolar, till exempel lantmäterimyndighet, hyresnämnd, länsstyrelse, länsrätt, kammarrätt eller Regeringsrätten. Vid arvstvist som kan eller måste lösas genom boutredningsman/skiftesman gäller försäkringen inte heller för kostnader före klander av bodelning, arvskifte eller testamente. Rättsskyddet i hemförsäkringen gäller även för vissa brottmål, se punkt C12 sista stycket.

Rättsskyddet gäller inte för kostnader för prövning i Trafikskadenämnden eller Ansvarsförsäkringens personskadenämnd.

Vad försäkringen inte gäller för

C12. Försäkringen gäller inte för

- tvister som vid en rättslig prövning ska handläggas som så kallade småmål. Med småmål menas tvister där värdet av vad som yrkas inte överstiger ett halvt prisbasbelopp. Beloppsbegränsningen gäller även för tvister utomlands. Tvist med Folksam om försäkringsavtalet omfattas dock
- tvister där du inte har ett befogat intresse att få din sak behandlad
- tvister med någon som du är eller har varit gift, registrerad partner eller sammanboende med. Försäkringen gäller dock för tvist om vårdnad, umgänge och barnboende om tvisten uppkommer tidigast ett år efter det att äktenskapet, partnerskapet eller sammanboendet upphörde
- tvister som har samband med ditt arbete eller annan förvärvsverksamhet eller tjänsteutövning
- tvister som har samband med borgensåtaganden av dig – eller andra avtal som du ingått – till förmån för någon i dennes förvärvsverksamhet (även tilltänkt förvärvsverksamhet)

- tvister som har samband med ekonomiska åtgärder som till sin typ eller sin omfattning är ovanliga för en privatperson
- tvister som har samband med överlåtna krav
- tvister som gäller personskadereglering så länge ersättning för ombudskostnader kan lämnas genom trafikförsäkring
- tvister som avser skadestånd eller annat anspråk riktat mot dig på grund av uppsåtliga brott som du begått eller misstänks ha begått
- tvister som avser skadeståndsanspråk mot dig om skadeståndsskyldigheten kan omfattas av ansvarsförsäkring
- tvister som gäller dig som ägare, förare eller brukare av motordrivet fordon, husvagn, annat släpfordon, terrängsläp, luftfartyg, skepp eller båt.

När du tillfälligt hyrt eller lånat motorfordon, husvagn, annat släpfordon, terrängsläp eller fritidsbåt utanför Norden omfattas du dock av hemförsäkringens rättskydd. Skyddet gäller dig som förare eller brukare och omfattar även sådana brottmål som täcks av rättsskydd i motorfordons- och båtförsäkring.

C13. Från försäkringsskyddet i hemförsäkringen undantas tvister som gäller dig i din egenskap av fastighetsägare eller tomträttshavare.

C14. I tvister om uppförande av byggnad täcker rättsskyddet i försäkringen endast kostnader som uppkommer efter den avtalade garantitidens utgång. Den begränsningen gäller dock inte om entreprenören efter slutbesiktningen har vägrat fullgöra sina avtalsenliga förpliktelser.

När försäkringen gäller

C15. Huvudregel

Du kan få rättsskydd om försäkringen gäller när tvisten uppkommer och om den då gällt oavbrutet i minst två år. Försäkringen behöver inte hela tiden ha funnits hos oss. Om du tidigare haft samma slags rättsskyddsförsäkring i annat bolag får du tillgodoräkna dig den.

Om du inte haft försäkring i två år

Om du när tvisten uppkommer har försäkring men inte haft den så lång tid som två år, kan du ändå få rättsskydd om de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffat sedan din nu gällande försäkring trätt i kraft.

Om din försäkring upphört

Om du inte längre har någon rättsskyddsförsäkring när tvisten uppkommer därför att försäkringsbehovet upphört, kan du trots detta få rättsskydd om försäkringen var i kraft när de händelser eller omständigheter inträffade som ligger till grund för anspråket och det därefter inte gått längre tid än tio år.

Beträffande preskription, se punkt C72.

Var försäkringen gäller

C16. I hemförsäkringen ska anspråket – i vissa fall misstanken om brott, se punkt C12 sista stycket – ha sin grund i något som inträffat inom försäkringens giltighetsområde, se punkt A1.

I villaförsäkringen begränsas skyddet till vad som rör den försäkrade fastigheten eller tomrätten, se punkt B2.

Ombud

C17. För att få rättsskydd måste du alltid anlita ett ombud. Denne ska vara verksam nära din bostadsort eller den ort där förhandling sker. Ditt ombud ska vara advokat eller biträdande jurist anställd på advokatbyrå. Du kan även anlita annat lämpligt ombud. Du och vi kan i så fall begära att Försäkringsförbundets nämnd för rättsskyddsfrågor avger ett rådgivande yttrande i frågan om ombudets lämplighet.

C18. Vi har rätt att hos Sveriges Advokatsamfund påkalla skiljedom rörande skäligheten av det anlitate ombudets arvode och kostnader. Vi har även rätt att begära prövning av skäligheten av advokats eller biträdande jurists arvode och andra kostnadsanspråk hos Advokatsamfundets och Försäkringsförbundets ombudskostnadsnämnd.

Om ombudet inte är advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå kan Försäkringsförbundets nämnd för rättsskyddsfrågor pröva skäligheten av arvodes- eller kostnadsersättningen.

Vilka kostnader försäkringen ersätter

C19. Vi ersätter endast sådana kostnader som är nödvändiga och skäliga. Vi ersätter inte kostnader som du hade kunnat få ersatta av staten eller av din motpart. Ersättning kan lämnas även i tvister som förlikts eller av annat skäl aldrig kommer inför domstol.

C20. Rättsskyddsförsäkringen ersätter

- ombuds arvode och kostnader
- kostnader för medlare som blivit utsedd av tingsrätt eller hovrätt

- kostnader för nödvändiga utredningar som ditt ombud beställt
- kostnader för bevisning i rättegång och skiljeförfarande
- expeditionskostnader i domstol
- rättegångskostnader som du har ålagt att betala till din motpart
- rättegångskostnader som du vid förlikning har åtagit dig att betala till din motpart under förutsättning att det är uppenbart att domstolen skulle ha ålagt dig att betala rättegångskostnader med högre belopp om tvisten hade fullföljts.

Ersättning lämnas för skäligen tidsåtgång och högst enligt den timkostnadsnorm som regeringen bestämt för rättshjälpsområdet. Som huvudregel utbetalas arvode och annan ersättning då ärendet har slutredovisats till Folksam. Allmänt a conto kan dock utbetalas om det finns skäl till det med hänsyn till det arbete som lagts ned i ärendet och till den tid som återstår innan ersättningen kan fastställas. Betalning a conto sker inte oftare än en gång i halvåret.

Betalning a conto görs dock inte i tvister i USA. I dessa fall regleras kostnaden – om den inte får anses täckt av skadeståndet – alltid i efterhand.

Vilka kostnader försäkringen inte ersätter

C21. Vi ersätter inte

- värdet av ditt eget arbete, förlorad inkomst, resor, uppehälle eller andra omkostnader som du har haft
- kostnader för verkställighet av dom, beslut eller avtal
- merkostnader som beror på att du har anlitat flera ombud eller bytt ombud såvida det inte föreligger särskilda skäl

- ersättning till skiljemän
- kostnader som i avvaktan på prövning av liknande mål inte ersätts enligt 10 § 9 punkten rättshjälpslagen.

Har du tillerkänts ersättning i form av skadestånd som också får anses täcka ombudskostnader och övriga kostnader, får du inte ersättning ur försäkringen för dessa kostnader.

Självrisk och högsta ersättningsbelopp

C22. Självrisk är 20 procent av kostnaderna, dock lägst 1 500 kronor.

C23. Vi betalar vid varje tvist högst tre prisbasbelopp.

Endast *en* tvist anses föreligga om

- du och annan försäkrad står på samma sida
- flera tvister avser samma angelägenhet
- yrkandena stöder sig på väsentligen samma händelser eller omständigheter.

Således kan *en* tvist föreligga även om yrkandena inte stöder sig på samma rättsliga grund.

Värderings- och ersättningsregler

Gemensamt för all egendom

C24. Vi ersätter din ekonomiska förlust enligt nedanstående regler. Förlust eller annan olägenhet av att egendomen inte har kunnat användas betalar vi bara om vi särskilt har åtagit oss detta. Värdering sker utan hänsyn till affektionsvärde.

C25. Vi har rätt att avgöra om en skada ska ersättas kontant eller repareras eller ersätts med likadan eller närmast motsvarande egendom. Vi har också rätt att avgöra var egendom ska inköpas eller vem som ska utföra reparationen. Vi övertar äganderätten till förlorad egendom som vi ersatt. Kommer föremål som vi ersatt till rätta ska du genast lämna tillbaka det till oss.

C26. Vi åtar oss att vid återställande av byggnad eller byggnadsdel som beställs av oss anlita byggtreprenör som

- är miljögodkänd av oss, om sådan finns på orten
- utför reparation som ger minsta möjliga miljöpåverkan utan att kvaliteten påverkas
- källsorterar byggavfall
- garanterar att farligt avfall hanteras enligt gällande förordning
- använder miljövänligt byggmaterial enligt förteckningen i Folksams byggmiljöguide. Om du vill byta till annat material än det skadade (till exempel från plastmatta till parkett eller klinkers) får du själv betala eventuell merkostnad.

Vi åtar oss att vid kontantersättning ge råd och anvisningar om

- de materialval som finns redovisade i Folksams byggmiljöguide
- hur bygg- och rivningsavfall inklusive farligt avfall ska tas om hand

- rivningsmetoder för att kunna återanvända byggmaterial.

Vid skada som inte omfattas av försäkringen kan vi lämna förslag på miljövänliga byggmaterial och på miljögodkända byggtreprenörer.

Lös egendom, utom hushållsmaskiner

(Beträffande värdering av hushållsmaskiner, se punkt C34.)

C27. Värdering av egendom sker med utgångspunkt från prisläget vid skadetillfället. Har priset hunnit stiga innan du är klar med dina ersättningsanspråk tar vi hänsyn till detta när det gäller prisändringar inom två månader från skadedagen.

C28. När vi i det följande talar om marknadsvärdet menar vi vad det kostar att i allmänna handeln köpa likvärdig egendom i samma skick som den skadade vid skadetillfället eller, om sådan inte finns att köpa, vad den sannolikt skulle ha kostat om den funnits. Med likvärdig egendom menar vi i det följande exakt likadan egendom eller – om sådan inte finns – egendom som är så lika den skadade som möjligt.

C29. Egendom som stulits, totalskadats eller på annat sätt förlorats värderas enligt punkterna C30–C33.

Om egendom blivit delvis förstörd, värderas skadan till vad det kostar att reparera egendomen. Ersättningen kan dock aldrig bli högre än enligt respektive värderingsregel för förlorad egendom. Repareras inte föremålet anser vi förlusten vara skillnaden mellan marknadsvärdet före skadan och marknadsvärdet efter skadan.

Cyklar, kläder, tv med mera enligt tabell

C30. Egendomen värderas enligt följande. Vi utgår från vad det kostar att i allmänna handeln köpa ny likvärdig egendom. Ersättning lämnas i procent av nypriset enligt tabell.

För nyare egendom – som skuggats – får du ersättning motsvarande nypriset om du återanskaffar egendomen inom sex månader från skadetillfället. Om återanskaffning inte sker, får du ersättning med 70 procent av nypriset.

Antikviteter, böcker, fotografier med mera

C31. Antikviteter, böcker, frimärken, konstverk, mynt, sedlar, samlingar och föremål

som ingår i samlingar eller har allmänt samlarvärde värderas till marknadsvärdet.

Fotografier, privat framställda film- och bandupptagningar och liknande egendom samt annan egendom som är resultatet av hobbyarbete värderas till marknadsvärdet om sådant finns och i annat fall till återanskaffningskostnaden för råmaterialet.

Tillbehör till motordrivet fordon, båt med mera

C32. Tillbehör och delar till fordon och farkoster enligt punkt A5 ersätts i förekommande fall enligt våra villkor för fordon, bil eller båt och i annat fall enligt punkt C33. Exempel: Vinterdäck värderas enligt våra bilvillkor.

C30 Tabell   **Ersättning i procent av nypriset vid skadetillfället**

Föremål	Ålder										10 år eller mer
	Mindre än 1 år	1 år	2 år	3 år	4 år	5 år	6 år	7 år	8 år	9 år	
Armbandsur, quartz				65	60	55	45	35	25	20	20
Cykel			65	55	50	45	40	35	30	25	20
Glasögon			60	50	40	30	20	20	20	20	20
Handverktyg			60	50	45	40	35	30	25	20	20
Kläder, skor och stövlar		60	30	20	10	10	10	10	10	10	10
Resväska, barnvagn, skid- och golfutrustning			60	50	40	30	20	20	20	20	20
Cd-skivor, dvd-skivor, dvd-filmer, tv-spel	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50
Radio, stereo, tv, hemmabioanläggning, spelkonsol (tex Xbox, Playstation)			60	50	40	30	25	20	20	20	20
Kamera, videokamera		60	50	40	30	25	20	20	20	20	20
Videobandspelare, dvd-spelare,			65	55	45	35	25	20	20	20	20
Bärbart ljud, tex mp3/mp4, gps och bärbara datorspel		60	50	40	30	25	20	20	20	20	20

Reglerna ovan tillämpas inte för föremål som inte var funktionsdugliga vid skadetillfället. Inte heller tillämpas reglerna om de skulle leda till ett oskäligt resultat. Värdering sker då istället enligt vad som gäller för "Övrig lös egendom", punkt C33.

Övrig lös egendom

C33. Egendomen värderas till marknadsvärdet. Om marknadsvärdet inte kan fastställas, är utgångspunkten för värderingen i stället vad det kostar att återanskaffa ny likvärdig egendom. Från den kostnaden görs avdrag för värdeminskning på grund av ålder, slitage, omodernitet, minskad användbarhet och annan omständighet.

Är värdet enligt ovan minst 70 procent av priset för ett nytt likvärdigt föremål, värderas föremålet till nypriset. Då måste föremålet återanskaffas inom sex månader från skadetillfället. Om återanskaffning inte sker, värderas föremålet till 70 procent av nypriset.

Hushållsmaskin (inklusive spis)

C34. Vid värderingen utgår vi från det billigaste av alternativen reparation eller återanskaffande av ny motsvarande hushållsmaskin. Från kostnaden gör vi åldersavdrag med 10 procent per påbörjat år räknat från det att maskinen första gången togs i bruk. Dock görs inget åldersavdrag för de första två åren om reparation eller återanskaffning sker inom sex månader från skadedagen.

Högsta åldersavdrag för hushållsmaskin som före skadan var funktionsduglig är 80 procent. Denna begränsning av avdraget gäller dock inte för skada genom kortslutning, överslag eller överspänning enligt punkt A27 eller B4 eller för skada på hushållsmaskiner och installationer enligt punkt A36 eller B14.

Ersättning vid underförsäkring

Dessa regler gäller inte vid kollektiv hemförsäkring samt MedlemsHem.

C35. Försäkringsbeloppet för personligt lösöre ska motsvara hela värdet av egendomen, värderad enligt ovanstående regler. Är

försäkringsbeloppet betydligt lägre ersätts endast så stor del av skadan som beloppet utgör av värdet.

Om vi begär det är du skyldig att lämna en förteckning även över det som är oskadat, så att vi kan bedöma om underförsäkring förelåg.

Exempel: Antag att hela värdet av lösöret före skadan var 400 000 kronor men försäkringen bara var på 300 000 kronor. Det betyder att endast 75 procent var försäkrat och vi ersätter då bara 75 procent av skadan vare sig den var stor eller liten.

Byggnad

C36. Vi förklarar först vissa begrepp som vi använder.

Återställande: Antingen reparation av den skadade byggnaden eller uppförande på samma grund av likadan eller närmast motsvarande byggnad för samma ändamål.

Vid skada på sådana byggnadsdelar som installationer eller hushållsmaskiner menar vi med återställande reparation, när sådan kan göras till kostnad understigande utbyteskostnaden, eller i annat fall utbyte av det skadade föremålet.

I kostnaden för återställandet ingår även kostnad för lokalisering och friläggning (även rivning) av skadat föremål när skadan omfattas av försäkringen. Detsamma gäller återläggning efter reparation.

Byggnadsdel: Var och en av de installationer, ytbeklädnader, tillbehör med mera som är uppräknade i Tabell för åldersavdrag i punkt C41.

Vid skada på målning, tapetsering, annan väggbeklädnad eller golvbeläggningar räknas målningen med mera i varje rum som en byggnadsdel.

Marknadsvärde: Det pris som vid skadetillfället mest sannolikt kan erhållas.

C37. Anges det i försäkringsbrevet att byggnad är fullvärdesförsäkrad finns ingen beloppsbegränsning. Anges i stället ett försäkringsbelopp för byggnad, är detta belopp det högsta belopp som vi kan betala. Rivningskostnader ersätts dock utöver försäkringsbeloppet.

Byggnaden återställs

C38. Vid återställande inom två år från skadedagen värderar vi skadan till vad det kostar att utan dröjsmål återställa byggnaden med användande av rationella metoder och material. Avdrag görs i vissa fall på grund av berörda byggnadsdelars ålder, se Tabell för åldersavdrag i punkt C41.

Därutöver kan avdrag göras om underhållet för den del av byggnaden som drabbats av skada varit uppenbart eftersatt eller byggnadsdelen utsatts för onormalt slitage. Detta gäller även del av byggnad som inte angetts i tabellen för åldersavdrag.

C39. Kan återställandet inte slutföras inom två år från skadedagen på grund av hinder som du inte kunnat påverka, räknas tiden från den dag då hindret upphörde. Återställandet måste i varje fall påbörjas inom fem år från skadedagen.

C40. Det finns statliga föreskrifter om hur en byggnad ska utföras. Om återställandet fördras på grund av sådan föreskrift betalar vi också fördringen. Beträffande annan föreskrift än sådan, som avser extra isolering eller ändamålsenlighet för handikappade, gäller detta dock bara intill högst 100 000 kronor. En förutsättning är att du på vår bekostnad begär dispens och överklagar myndighets beslut om vi kräver det.

Tabell för åldersavdrag

C41. Åldersavdrag görs på återställandekostnaden för material och arbete (se punkt

C36 och C38) för varje byggnadsdel eller del därav enligt tabellen nedan. Byggnadsdels ålder beräknas från tidpunkten då den första gången togs i bruk.

Vid återställande av ”installation utomhus” (till exempel rörsystem i mark) tillämpas installationens åldersavdrag på hela kostnaden för återställandet, det vill säga inklusive friläggning (även rivning) och återläggning.

Avdraget är begränsat till 80 procent för byggnadsdel som före skadan var funktionsduglig. Denna begränsning av avdraget gäller dock inte för skada som ersätts enligt punkt B4 (kortslutning, överslag eller överspänning) eller B14 (skada på hushållsmaskiner och installationer), där åldersavdraget således kan uppgå till 100 procent. Vid ett och samma skadetillfälle är de sammanlagda åldersavdragen högst 105 000 kronor.

För tilläggsförsäkring Husextra gäller ovanstående men med följande ändringar: Åldersavdrag på skadade byggnadsdelar begränsas till sammanlagt högst 20 000 kronor. För skada på byggnadsdelar som enligt tabellen i punkt C41 är avskrivna med 100 procent lämnas dock ingen ersättning.

Annan byggnad uppförs på samma tomt

C42. Om du inom två år uppför annan byggnad på tomten för samma ändamål som den skadade, värderas skadan enligt punkterna C38–C41. Åldersavdrag enligt nedanstående tabell görs dock från och med det år byggnadsdel eller del därav första gången togs i bruk och utan begränsning av avdragets storlek. Eventuella merkostnader för ny grund om befintlig grund är oskadad ersätts inte. Inte heller ersätts eventuella merkostnader för dragning av nya rör och ledningar med mera om de befintliga är oskadade.

Övriga fall

C43. Om du inte inom två år återställer den skadade byggnaden enligt punkt C38 eller uppför annan byggnad enligt punkt C42, värderas skadan på samma sätt som enligt ”Byggnaden återställs”, men åldersavdraget

görs då enligt ovanstående tabell från och med det år byggnadsdel eller del därav första gången togs i bruk. Vi värderar skadan högst till skillnaden mellan fastighetens marknadsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan.

C41. Tabell för åldersavdrag

Byggnadsdel	Antal år utan åldersavdrag	Därefter görs ett procentuellt åldersavdrag per påbörjat år
Installationer för värme, vatten, avlopp, sanitet, ventilation, centraldammsugning samt maskinell utrustning		
– rörsystem, vattenradiatorer, sanitetsgods (inte maskinell utrustning)	10 år	5 %
– värmepumpänläggning, keramisk eldstad i värmepanna, solfångare, vindkraftverk, takvärme, elslingor i golv, hushållsmaskin (inkl spis)	2 år	10 %
– elinstallation, dock inte elradiator (se övriga installationer)	25 år	2 %
– övriga installationer samt annan maskinell utrustning än hushållsmaskin	5 år	8 %
Radio- och tv-antenn, markiser	2 år	10 %
Målning in- och utvändigt, tapetsering samt annan väggbeklädnad (inte i våtrum)	5 år	8 %
Golvbeläggningar (inte i våtrum)		
– textila	5 år	8 %
– plast, linoleum, laminat	10 år	5 %
– lamellträ, keramiska plattor	15 år	5 %
– homogent trä	20 år	2 %
Våtrumsbeklädnad (inklusive tätskikt)		
– golv- och väggmatta (trådsvetsad)	5 år	8 %
– keramiska plattor, natursten	10 år	5 %
– övrigt golv- och väggbeklädnadsmaterial samt målning i våtrum	2 år	10 %
Takbeläggning av papp, plast eller gummiduk, altantak	5 år	8 %
Takbeläggning övrigt	25 år	2 %
Skorsten		
– stål eller plåt	5 år	8 %
– annat material	25 år	2 %
Murad öppen spis, kakelugn	25 år	2 %

Övriga regler

C44. Om marknadsvärdet på hela byggnaden omedelbart före skadan på grund av ålder och/eller slitage understeg 50 procent av marknadsvärdet för en ny motsvarande byggnad, värderas skadan högst till skillnaden mellan fastighetens marknadsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan.

C45. Kan reparation utan väsentlig olägenhet göras i samband med pågående eller förestående underhålls- eller ändringsarbete, till- eller ombyggnad värderas skadan till uppskattad andel av sådan kostnad.

C46. Hindras återställande på grund av lag eller genom föreskrift från myndighet och anskaffar eller uppför du därför inom fem år annan byggnad för samma ändamål på annan plats värderas skadan på samma sätt som enligt ”Byggnaden återställs”, punkterna C38–C41, dock högst till den faktiskt nedlagda kostnaden och lägst till det belopp den skulle värderats till enligt punkt C43. Förutsättningen är att du, om vi begär det, på vår bekostnad begär dispens och överklagar myndighets beslut.

Får hindret till följd att de kvarstående byggnadsdelarna förlorar i värde, gäller försäkringen också för denna förlust – även om annan byggnad inte anskaffas eller uppförs.

Tomtmark

Tomtmarken återställs

C47. Vid återställande av tomtmark inom två år värderar vi skadan till vad det kostar att utan dröjsmål återställa tomten med rationella metoder och material. Skada på växtlighet värderar vi till kostnaden för ny-

plantering av buskar och träd dock endast med kostnaden för plantor som normalt saluförs i handelsträdgårdar eller plantskolor i Sverige.

Vid skada på grund av jordskalv, jordskred, jordras, berggras, lavin och vulkanutbrott (punkt B12) betalar vi högst det belopp som svarar mot skillnaden mellan tomtens marknadsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan. Högsta ersättningsbelopp är dock två gånger den skadade tomtens taxeringsvärde eller – om detta ger högre ersättning – 100 000 kronor.

Vid övriga skadehändelser betalar vi högst 100 000 kronor.

Sanering av oljeskada på tomtmark ersätts med högst 500 000 kronor.

Tomtmarken återställs inte

C48. Om du inte återställer tomtmarken och inte heller anskaffar annan tomtmark inom två år, värderar vi skadan till skillnaden mellan den skadade tomtmarkens marknadsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan.

Anskaffar du inom två år annan likvärdig tomtmark för samma ändamål, värderar vi skadan till anskaffningskostnaden minskat med den skadade tomtmarkens värde efter skadan. Har den anskaffade tomtmarken högre värde på grund av ökad areal, förbättrat läge eller annan omständighet, gör vi avdrag för detta.

Vid skada på grund av jordskalv, jordskred, jordras, berggras, lavin och vulkanutbrott (punkt B12) betalar vi högst två gånger den skadade tomtmarkens taxeringsvärde eller 100 000 kronor om detta ger högre ersättning.

Vid övriga skadehändelser betalar vi högst 100 000 kronor.

Allmänna bestämmelser

För de försäkringar som tas upp i villkors-
häftet gäller försäkringsavtalslagen
(2005:104).

Information om Folksams behandling av personuppgifter

Folksambolagens verksamhet är försäkring-
ar och sparande. Verksamheten står under
tillsyn av Finansinspektionen. Huvudansva-
rig för behandlingen av dina personuppgifter
är det Folksambolag som du har avtal med.
Uppgifterna används för förvaltning av ditt
avtal och för ändamål som är nödvändiga
i försäkrings- och sparandeverksamheten,
till exempel premieberäkning, statistik,
marknadsföring och förebyggande av ska-
dor. Uppgifterna behandlas med sekretess, i
enlighet med Folksams etiska regler.

Dina adressuppgifter och enkla grundlägg-
ande uppgifter om ditt avtal hanteras i ett
för Folksambolagen gemensamt kundregis-
ter för rationell administration; bland annat
automatisk adressuppdatering, samordning
av information till dig och marknadsföring.

Om du upptäcker felaktigheter i registre-
rade uppgifter vänder du dig till kundtjänst
vid ditt närmaste Folksamkontor. För
utdrag ur Folksams register skriver du till:
Registerutdrag, Folksam, 106 60 Stockholm.

Skaderegistrering

För att minska försäkringsbolagens kostna-
der för ersättning som baseras på oriktiga
uppgifter använder sig bolaget av ett för
försäkringsbranschen gemensamt skadean-
mälningsregister (GSR). Registret används
endast i samband med skadereglering.
Personuppgiftsansvarig för GSR är Sveriges
Försäkringsförbund, Box 24043, 104 50
Stockholm.

När en skada anmälts till bolaget, anmäls
denna (skadetyp, skadedatum, skade-, or-
ganisations- och personnummer) även för
registrering i GSR. Det innebär att bolaget
får reda på om du tidigare anmält någon
skada hos något annat försäkringsbolag.

C51. Vi äger rätt att i det för försäkrings-
branschen gemensamma skadeanmälnings-
registret (GSR) registrera anmälda skador
i anledning av denna försäkring.

Avtalet och premien

C52. Försäkringen gäller från och med den
dag som anges i försäkringsbrevet. Tecknas
försäkringen samma dag som den ska börja
gälla, gäller den från och med det klockslag
då den tecknades.

C53. Försäkringen förnyas automatiskt
för ett år om inte uppsägning har gjorts av
dig som försäkringstagare eller av oss. Den
förnyade försäkringen börjar löpa när tiden
för den tidigare försäkringen går ut. Vill du i
stället säga upp försäkringen behöver du inte
ange någon särskild anledning. Uppsägning
från vår sida kräver däremot särskilda skäl
enligt försäkringsavtalslagen. Tecknar du
motsvarande försäkring i annat försäkrings-
bolag förnyas försäkringen inte.

C54. Du får säga upp försäkringen under
försäkringstiden om det föreligger viss an-
ledning som anges i försäkringsavtalslagen,
till exempel om behovet av försäkringen
upphör eller liknande omständighet inträffar.
Du får också säga upp försäkringen
vid skada att upphöra inom 14 dagar. Från
vår sida får vi säga upp försäkringen under
försäkringstiden bara om det föreligger

viss anledning som anges i försäkringsavtalslagen, till exempel att du grovt åsidosatt dina förpliktelser mot oss. Om försäkringen sagts upp av dig eller oss, får du tillbaka den del av premien som du har rätt till.

C55. Försäkringen och premien bygger på de uppgifter som du har lämnat oss.

Om du finner att uppgifterna inte är riktiga eller om förhållandena ändras ska du omedelbart anmäla detta till oss. Annars riskerar du att helt eller delvis stå utan försäkringsskydd. Vi kan göra avdrag på ersättningen vid skada om du uppsåttligen eller oaktsamt har lämnat oriktiga eller ofullständiga uppgifter.

Vid premieberäkningen tar vi hänsyn till olika faktorer, bland annat var i landet du bor och din ålder.

C56. Ändring av premie och andra villkor kan vi normalt bara göra i samband med förnyelse av försäkringen. Om vi vill göra sådan ändring meddelar vi dig senast i samband med att vi sänder dig premiekravet så du har tid att bestämma dig om du vill godta ändringen eller låta försäkringen upphöra.

C57. Premie för nytecknad försäkring behöver inte betalas tidigare än 14 dagar från den dag då vi sände dig premiekravet. Detsamma gäller tilläggspremie på grund av att försäkringen ändrats under försäkringstiden.

Premie för förnyad försäkring behöver inte betalas tidigare än en månad från den dag då vi sände dig premiekravet. Om premieperioden är högst en månad ska premien dock betalas på periodens första dag.

C58. Om premien inte betalas i rätt tid skriver vi och säger upp försäkringen att upphöra 14 dagar därefter. Om du betalar inom dessa 14 dagar fortsätter försäkringen att gälla.

Är det fråga om obetald tilläggspremie får vi räkna om försäkringstiden för den ändrade försäkringen med hänsyn till den premie som du tidigare betalat.

C59. Betalar du premien efter det att försäkringen har upphört på grund av underlåten betalning anser vi att du har begärt ny försäkring från och med dagen efter den då premien betalades. Vi underrättar dig inom 14 dagar om vi inte vill bevilja ny försäkring.

C60. Har du hindrats från att betala premie i rätt tid på grund av att du blivit svårt sjuk, berövats friheten eller inte fått ut lönen eller pensionen från din huvudsakliga anställning eller liknande hinder, fortsätter försäkringen ändå att gälla. Men den upphör om premie inte betalas inom en vecka efter det att hindret fallit bort och i vart fall när tre månader gått från den dag premien skulle ha betalats.

C61. Skulle vi av någon anledning säga upp försäkringen men du får vårt brev för sent på grund av omständigheter som du inte kunnat råda över, upphör försäkringen först en vecka efter det du fått brevet. I vart fall upphör den när tre månader gått från avsändandet och detta gäller även om brevet inte alls kommer fram.

Dubbelförsäkring

C62. Har samma intresse försäkrats mot samma fara hos flera bolag, är varje bolag

ansvarigt mot den försäkrade som om det bolaget ensamt hade beviljat försäkring. Du har dock inte rätt till högre ersättning från bolagen än vad som sammanlagt svarar mot skadan. Är summan av ansvarsbeloppen större än skadan, fördelas ansvarigheten mellan bolagen efter förhållandet mellan ansvarsbeloppen.

Aktsamhetskrav, grov vårdslöshet, uppsåt

C63. Försäkringen ger dig ett långtgående skydd vid skada. Du måste dock själv medverka till att skada inte inträffar. I villkoren finns några krav på aktsamhet som du måste följa för att inte riskera avdrag på ersättningen. Hur vi beräknar avdraget framgår vid respektive aktsamhetskrav i villkorstexten. Hänsyn tas till den betydelse förfarandet har haft för skadan eller dess omfattning och till omständigheterna i övrigt. Vi kan göra avdrag även om det är någon annan som varit oaktsam om denne handlat med ditt samtycke. Med ditt handlande likställs handlande av

- a) den som med ditt samtycke har tillsyn över den försäkrade egendomen, och
- b) din make, sambo och annan familjemedlem, när den försäkrade egendomen utgör gemensam bostad eller bohag i en sådan bostad.

Försäkringen gäller inte för dig om du framkallat skadan uppsåtligen eller i den mån du uppsåtligen förvärrat följderna av en skada. Om skadan uppkommit, eller dess följder förvärrats, genom grov vårdslöshet från din sida kan vi göra avdrag på ersättningen. Det samma gäller om du annars måste antas ha handlat eller underlåtit att handla i vetskap om att detta innebar en betydande risk för att

skadan skulle inträffa. Med ditt handlande likställs handlande av

- a) den som med ditt samtycke har tillsyn över den försäkrade egendomen, och
- b) din make, sambo och annan familjemedlem, när den försäkrade egendomen utgör gemensam bostad eller bohag i en sådan bostad.

Ansvarsförsäkringen gäller utan avdrag vid grov vårdslöshet eller om du annars måste antas ha handlat eller underlåtit att handla i vetskap om att detta innebar en betydande risk för att skadan skulle inträffa. Vi är dock skyldiga att lämna ersättning bara om du inte själv kan betala. Har aktsamhetskrav åsidosatts eller skadan orsakats med uppsåt av någon som var allvarligt psykiskt störd eller var under tolv år gör vi inget avdrag.

Räddningsåtgärder

C64. När en skada inträffar åligger det varje försäkrad att efter förmåga begränsa dess omfattning, till exempel larma brandkåren vid brand, försöka stänga huvudkran vid läckage, försöka rädda hotat lösöre i den mån det kan ske utan fara. Rimlig kostnad för åtgärd att hindra följderna av en skada som hänt ersätts av oss vare sig åtgärden lyckades eller inte, i den mån du inte har rätt till ersättning från annat håll.

Det nu sagda gäller även om det är fråga om att hindra en skada som omedelbart hotar att inträffa. Kostnader för räddningsåtgärder ersätts även om försäkringsbeloppet inte räcker till i den mån åtgärderna kan anses försvarliga.

Har du uppsåtligen åsidosatt dina skyldigheter att vidta räddningsåtgärder kan ersättningen sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

Detsamma gäller om du har åsidosatt dina skyldigheter med vetskap om att det innebar en betydande risk för att skadan skulle inträffa eller annars genom grov vårdslöshet. Vid ansvarsförsäkring tillämpas dock inte dessa bestämmelser om nedsättning av ersättningen i förhållande till den skadelidande. Vi är dock skyldiga att lämna ersättning bara om du inte själv kan betala. Med ditt handlande likställs handlande av

- a) den som med ditt samtycke har tillsyn över den försäkrade egendomen, och
- b) din make, sambo och annan familjemedlem, när den försäkrade egendomen utgör gemensam bostad eller bohag i en sådan bostad.

Dröjsmålsränta

C65. Vi strävar efter att ersätta skador så snart det går. Om utredningen drar ut på tiden kan vi betala ersättning i förskott. Skulle det ändå, trots att du gjort vad som åligger dig, dröja mer än en månad innan du får ersättning får du ränta på det belopp du är berättigad till. Tidpunkten för betalningen kan dock förskjutas i vissa situationer som anges i försäkringsavtalslagen.

Dröjsmålsräntan beräknas enligt 6§ räntelagen. Medan vi väntar på polisutredning eller värdering får du ränta enligt Riksbankens referensränta. Även sådan ränta beräknas från den tidpunkt som anges i första stycket. Vi betalar inte ut räntebelopp som understiger 100 kronor.

Force majeure

C66. Försäkringen gäller inte för förlust som kan uppstå om skadeutredning, reparationsåtgärd eller betalning av ersättning fördröjs på grund av krig, krigsliknande hän-

delse, inbördeskrig, revolution eller uppror eller på grund av myndighets åtgärd, strejk, lockout, blockad eller liknande händelse.

Återkrav

C67. I samma utsträckning som vi har betalat ersättning för skada, övertar vi rätten att kräva ersättning av den som är ansvarig för skadan.

Lag, garanti, annan försäkring

C68. Försäkringen gäller inte för skada som leverantör eller annan ansvarar för enligt lag, garanti eller liknande åtagande. Försäkringen gäller dock om den försäkrade kan visa att den som gjort åtagandet inte kan fullgöra detta. Har du vid köp av egendom tecknat särskild försäkring, så gäller din hem-/villaförsäkring endast i den mån ersättning inte lämnas genom den särskilda försäkringen.

Krigsskador

C69. Försäkringen gäller inte för skada som har samband med krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution eller uppror. Om du har försäkring med försäkringsställe i Sverige och är på resa utanför Sverige, tillämpar vi inte undantaget för krigsskador inom tre månader efter oroligheternas utbrott under förutsättning att du vistades i det drabbade området vid utbrottet.

En annan förutsättning är att du inte tagit del i oroligheterna eller tagit befattning med dem som rapportör eller dylikt. Detsamma gäller om du har försäkring med försäkringsställe i annat land än Sverige och är på resa utanför det landet.

För överfallsskyddet i hemförsäkring gäller dock alltid undantaget för krigsskador.

I sådana fall där vi inte tillämpar undantaget betalar vi merkostnad för hemresa som inte kan betalas enligt resegarantilagen. Med merkostnader menar vi extra kostnader för resa, kost och logi. Vi betalar då också resgods som du förlorar på grund av oroligheterna, till exempel som konfiskerats eller som du varit tvungen att lämna kvar vid evakuering. Detsamma gäller vid förlust av tilläggsförsäkrad båt.

Atomskador med mera

C70. Försäkringen gäller inte för skada vars uppkomst eller omfattning har direkt eller indirekt samband med atomkärnprocess.

Försäkringen gäller inte heller för skada genom spridande av biologiska, kemiska eller nukleära substanser i samband med terrorhandling. Med terrorhandling avses en skadebringande handling som är straffbelagd där den begås eller där skadan uppstår och som framstår att vara utförd i syfte att

- allvarligt skrämna en befolkning
- otillbörligen tvinga offentliga organ eller en internationell organisation att genomföra eller avstå från att genomföra en viss åtgärd eller
- allvarligt destabilisera eller förstöra de grundläggande politiska, konstitutionella, ekonomiska eller sociala strukturerna i ett land eller i en internationell organisation.

Dammbrott

C71. Försäkringen gäller inte för skada vars uppkomst eller omfattning har direkt eller indirekt samband med dammbrott.

Preskription

C72. Du förlorar din rätt till försäkringsersättning om du inte väcker talan mot oss inom tre år från det du fick kännedom om att fordringen kunde göras gällande och i varje fall inom tio år från det att fordringen tidigast hade kunnat göras gällande. Om du anmält skadan till oss inom den tid som angetts här har du dock alltid sex månader på dig att väcka talan mot oss, räknat från den dag då vi meddelat dig vårt slutliga beslut i ersättningsfrågan.

Om skada inträffar

C73. Anmäl till oss vad som hänt så snart som möjligt. Ta gärna den första kontakten med oss per telefon. Telefonnummer framgår av ditt försäkringsbrev.

C74. Stöld, rån och andra tillgreppsbrott, skadegörelse eller överfall ska också anmälas till polisen. Lämna oss en kopia av polis-anmälan. För vår bedömning i ersättningsfrågan är vi bland annat beroende av vad som framgår av polisprotokollet. Därför är det bra om du medverkar i polisutredningen genom att lämna alla uppgifter du har.

C75. Skada som har skett under transport ska också anmälas till transportföretaget. Har skada hänt på hotell ska den också anmälas till hotellet.

C76. För att vi ska kunna bedöma ditt ersättningskrav måste du ge oss de upplysningar och handlingar som vi behöver såsom inköpskvitton, läkarintyg, förteckning över samlingar och så vidare.

C77. Du är skyldig att medverka till besiktning som vi vill utföra i anledning av inträffad skada.

C78. Reparation ska godkännas i förväg av oss. Våra anvisningar ska följas vid valet av reparatör, reparationsmetod och material. Vi äger företräda dig i förhållande till den som utför reparationen. Skadade föremål ska under skaderegleringstiden hållas tillgängliga för eventuell besiktning. För försäkringen gäller vissa miljöåtaganden. Dessa framgår av punkt C26.

Vid frågor om försäkring eller skador

C79. Kontakta ditt närmaste Folksamkontor. Telefonnummer framgår av ditt försäkringsbrev.

I försäkringsfrågor kan du också ringa Folksam Kundservice 0771-950 950, vardagar 07.30-21.00, lördagar och söndagar 09.00-19.00. E-post: kundservice@folksam.se

Om du behöver omedelbar hjälp

C80. Kontakta oss vid inträffad skada 0771-960 960, vardagar 08.00-17.00. Övrig tid, kontakta Folksam Jour.

Folksam Jour

Inom Sverige: 020-45 00 00

Inom Norden: + 46 771 45 00 00

Hjälp utanför Norden

C81. Utanför Norden kan du också få hjälp av våra serviceföretag SOS International eller Europ Assistance, som har öppet dygnet runt. Du kan till exempel få hjälp med att ordna hemtransport vid olycksfall eller akut sjukdom.

Hjälp i USA

C82. Om du blir sjuk eller skadad i USA bör du kontakta Health Systems International för råd och hjälp.

Återbetalning vid förskott

C83. Om vi förskotterar pengar eller ställer betalningsgaranti för till exempel sjukvårdskostnader måste du vara beredd att betala tillbaka om det visar sig att du inte hade rätt till ersättning från försäkringen.

Om vi inte skulle komma överens

C84. Missförstånd eller oenigheter kan ofta klaras upp på ett enkelt sätt till exempel genom ett samtal eller kompletterande uppgifter.

Vänd dig till Folksam

Ta först kontakt med den som handlagt ditt ärende. Adress och telefonnummer hittar du i brevet från Folksam eller i telefonkatalogen.

Värdering av lös egendom

Vi brukar rådfråga en utomstående sakkunnig. Du har också möjlighet att begära att en värderingsman, förordnad av handelskammaren i länet, avger ett utlåtande. Det kostar pengar men kommer värderingsmannen till högre belopp än vad vi erbjuder, står vi för hela hans kostnad. I annat fall betalar du och vi hälften vardera upp till 2 000 kronor. Av överskjutande del behöver du sedan bara stå för 10 procent och vi betalar 90 procent.

Värdering av skada på fast egendom

Om det inte gäller högre belopp än ett halvt prisbasbelopp kan saken avgöras av domstol (tingsrätt) enligt särskilt förfarande för så kallat småmål. Gäller det större belopp får du välja om du vill ha saken avgjord genom skiljedom eller i domstol. Blir det ett skiljedomsförfarande utser du och vi varsin skiljeman, som ska vara sakkunnig och opartisk. Den tredje skiljemannen utses av handelskammaren i länet. Skiljemännen ska tillämpa värderingsreglerna i dessa villkor. Om alla tre skiljemännen sätter olika värden gäller det mellersta värdet. Betalningen till skiljemännen står vi för om minst två av dem sätter högre värde än vad vi i förväg erbjuder dig. I annat fall får du betala 1 200 kronor plus 10 procent av återstoden. Resten betalar vi. Om vi ändå inte kan enas, till exempel i ett skadeärende, finns det flera möjligheter för

dig att få ärendet prövat. De möjligheterna kan du läsa om här.

Kundombudsmannen Folksam

som är fristående från Folksam prövar de flesta ärenden och kan rekommendera Folksam att ändra sitt beslut. Prövningen är kostnadsfri. Anmälan till Kundombudsmannen måste göras inom ett år efter det att Folksam lämnat sitt slutliga besked och inom de tider som anges i punkt C72. Se även folksam.se/kundservice/omduintearnojd
Adress: 106 60 Stockholm, Tel: 020-65 52 53, 08-772 84 30, Fax: 08-772 72 17
E-post: kundombudsmannen@folksam.se

Allmänna reklamationsnämnden (ARN)

är en statlig myndighet som kostnadsfritt prövar de flesta tvister angående privatpersoners försäkringar, dock inte tvister som rör lägre belopp än 2 000 kronor, medicinska bedömningar eller vållandefrågor vid trafikolyckor. Om tvisten rör rättsskydd så kan den prövas av Försäkringsförbundets nämnd för rättsskyddsfrågor.

Anmälan till ARN måste göras senast sex månader efter det att Folksam eller Kundombudsmannen Folksam lämnat slutligt besked. Adress: Box 174, 101 23 Stockholm
Tel: 08-555 017 00, Fax: 08-555 017 01
Hemsida: arn.se

Tingsrätt

kan pröva din tvist med Folksam. Då kan försäkringens rättsskydd ofta nyttjas. Innan du inleder en domstolsprocess måste du kontakta advokat eller annat lämpligt ombud (se punkt C 17). Tingsrättens adress och telefonnummer finns i telefonkatalogen.

Konsumenternas försäkringsbyrå

ger kostnadsfritt information och råd i försäkringsfrågor, men prövar inte enskilda försäkrings tvister. Adress: Box 24215, 104 51 Stockholm, Tel: 08-22 58 00, Fax: 08-24 88 91, Hemsida: www.konsumenternasforsakringsbyra.se

Kommunal konsumentvägledning

finns i många kommuner och kan ge råd och hjälp i försäkringsärenden. Adress och telefonnummer hittar du i telefonkatalogen.

Vänta inte för länge

med att anmäla din skada eller att få din tvist prövad. Du kan då förlora din rätt till ersättning (preskription).

Vill du undvika preskription måste du väcka talan vid domstol. I regel måste det ske inom tre år från det du fick kännedom om att fordringen kunde göras gällande. I varje fall måste talan väckas inom tio år från det att fordringen tidigare kunnat göras gällande.

Om du anmält en skada före preskriptionstidens utgång har du alltid sex månader på dig att väcka talan vid domstol från det att du fått slutligt besked från Folksam eller Kundombudsmannen Folksam.

Några råd

- Spara gärna kvitton på inköp av dyrare föremål.
- Gör en förteckning över dina värdeföremål.
- Ta fotografier på eller videofilma värdefulla saker och sådant som kan vara svårt att beskriva.
- Du kan också ta interiörbilder av hela hemmet som ett stöd för minnet. Det gör det lättare både för dig och oss om det händer en skada, till exempel en brand.
- Förvara helst foton och förteckning på annat ställe än hemma.

Adresser och telefonnummer

Om skada inträffar

Kontakta oss så snart som möjligt per telefon 0771- 960 960, vardagar 08.00 - 17.00. Vid akut skadehändelse övrig tid, ring Folksam Jour.

Folksam Jour

vid akut skadehändelse

Inom Sverige 020 – 45 00 00
Inom Norden + 46 771 45 00 00

SOS-International

Nitivej 6
DK-2000 Frederiksberg
DENMARK
E-post: sos@sos.dk
Tel: +45 70 10 50 50
Fax: +45 70 10 50 56

Europ Assistance

P.O. Box 44095
SE-100 73 Stockholm
SWEDEN
E-post: folksam@europ-assistance.se
Tel: +46 8 587 717 76
Fax: +46 8 660 23 90

Health Systems International

5975 Castle Creek Parkway Suite 100
Indianapolis, IN 46250, USA
Tel inom Indiana: (317) 806 2000
Tel inom USA,
men utanför Indiana: 1 800 962 6831
När du ringer
från Sverige: + 1 (317) 806 2000
Fax: +1 (317) 806 2029

